

Un iconar de suflete
- Părintele Sofian Boghiu -

Un iconar de suflete
Mărturii despre Părintele Sofian

Volumul I

Un iconar de suflete

Mărturii despre Părintele Sofian

Volumul I

Carte tipărită cu binecuvântarea

PREAFERICITULUI PĂRINTE
DANIEL
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Editura Basilica
Sfânta Mănăstire Antim
București
2009

Volum alcătuit la inițiativa Preafericitului Părinte Patriarh Daniel prin osteneala Părinților Arhimandrit Mihail Stanciu și Protosinghel Veniamin Goreanu spre pomenire și evocare a personalității Părintelui Arhimandrit Sofian Boghiu.

CUVÂNT ÎNAINTE

Vrednicul de pomenire Părinte Arhimandrit Sofian Boghiu (1912-2002), stareț al mănăstirilor Antim și Plumbuita din București, a fost un „vas ales” al lui Dumnezeu, o făclie lină și luminoasă a credinței, un adevărat trăitor și un mărturisitor al Ortodoxiei. Primind cu bucurie crucea slujirii Mântuitorului Hristos din fragedă vârstă și purtându-o cu răbdare și demnitate până la capăt, Părintele Sofian și-a desăvârșit mărturisirea iubirii lui Hristos, înălțându-se pe crucea suferinței și dându-și sufletul în mâinile lui Dumnezeu chiar în ziua Praznicului *Înălțării Sfintei Cruci* din anul 2002. Prin rânduiala lui Dumnezeu, asemenea Sfântului Ioan Gură de Aur (trecut în veșnicie tot la Praznicul *Înălțării Sfintei Cruci*, dar în anul 407), Părintele Sofian a trecut la ceruri în timpul Sfintei Liturghii. Credem că acum Părintele Sofian slujește Liturghia cerească împreună cu Sfinții pe care i-a iubit în rugăciune și i-a zugrăvit în icoane. Întrucât l-am cunoscut și prețuit în timpul șederii noastre la Sfânta Mănăstire Antim (septembrie 1988 - martie 1990), putem afirma că Părintele Sofian a fost o făclie de înviere a sufletelor, mai ales în anii grei ai comunismului. El a ridicat mulți oameni căzuți spiritual, a încurajat mulți deznădăjduiți, a luminat și călăuzit pe calea mântuirii multe suflete dezorientate, a înnoit și înfrumusețat viața celor care i-au urmat sfatul părintesc. Părintele Sofian a reflectat prin slujirea și viața sa, ca preot și predicator, ca duhovnic și păstor, ca rugător și pictor, icoana Păstorului Celui Mare, imprimând în faptele lui virtuțile slujirii lui Hristos: smerenia, blândețea, înțelepciunea, dar mai ales iubirea de Dumnezeu și de oameni.

Aceste virtuți personale au fost imprimate și au devenit lucrătoare în toate sufletele „restaurate” de Părintele Sofian,

precum niște icoane vechi, prin Taina Spovedaniei, cu al său „*cuvânt cu putere multă*” (Psalmul 67, 12), prin care alina suferința și încuraja nevoița fiilor săi duhovnicești. De aceea, ajutați de rugăciunea Părintelui Sofian, mulți credincioși au primit iertarea și vindecarea de la Mântuitorul Hristos, harul înfierii de la Duhul Sfânt, spre bucuria Tatălui ceresc. Cu blândețe, dar și cu fermitate, cu răbdare și jertfelnicie, Părintele Sofian a făcut cinste monahismului românesc și a adus rod bogat în Biserica poporului român. În volumul de față se vede cum iubirea și lumina Părintelui Sofian prezente în inimile și rugăciunile credincioșilor se transformă în recunoștință față de el, în mărturii despre persoana, viața și lucrarea sa duhovnicească.

La împlinirea a 7 ani de la trecerea Părintelui Arhimandrit Sofian la Hristos Domnul, binecuvântăm publicarea acestui prim volum de mărturii despre viața și lucrarea vrednicului Părinte stareț al Mănăstirii Antim, rugând pe Atotmilostivul Dumnezeu să-l odihnească pe vrednicul Său slujitor întru lumina neînserată a feței Sale împreună cu toți Sfinții care iubesc pe Hristos și ajută Biserica Sa.

Felicităm pe Precuvioșii Părinți Arhimandrit Mihail Stanciu și Protosinghel Veniamin Goreanu, de la Mănăstirea Antim din București, pentru osteneala de a fi pregătit acest volum comemorativ-omagial, recomandat de noi spre a cinsti în comuniune de cuget și simțire memoria unui mare duhovnic înțelept și pictor sfânt, chemat de Dumnezeu să fie *iconar de suflete* luminate după chipul lui Hristos.

La Praznicul Înălțării Sfintei Cruci

14 septembrie 2009

† DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

I. MĂRTURII ALE CONTEMPORANILOR DESPRE CREDINȚA LUCRĂTOARE A PĂRINTELUI SOFIAN BOGHIU

APRECIERI PENTRU VIAȚA SFÂNTĂ ȘI CREDINȚA CURATĂ A PĂRINTELUI SOFIAN

(cuvânt înainte la cartea *Buchet de cuvântări*)

† TEOCTIST
Patriarhul României

Bineplăcut este cel ce slujește cu toată inima (Sirah 35, 16), și lui Dumnezeu, și oamenilor. Vrednicul de pomenire Părintele Arhimandrit Sofian Boghiu, multe decenii stareț și duhovnic mare cu numele, dar și cu fapta al Mănăstirii Sfântului Ierarh Martir Antim, din București, s-a numărat fără îndoială cu cei pe care îi laudă Înțeleptul. Căci, pe cât de pilduitoare și deplină i-a fost slujirea - încununată cu harul pătimirii pentru mărturisirea Domnului nostru Iisus Hristos (Matei 5, 11; 10, 32), pe atât de vie și de cuvioasă îi este pomenirea. Îl pomenesc cu cinstire cei care i-au fost împreună slujitori, numeroșii săi fii duhovnicești, ca și aceia care au avut doar bucuria de a-l întâlni; îi păstrează, totodată, neștearsă amintirea, pictura bisericească din atâtea sfinte locașuri din țară și de peste hotare, pe care, cu râvnă sfântă și cu dragoste, le-a înfrumusețat. Iar fiiasca grijă a ucenicilor săi din Mănăstirea Antim, care s-au străduit să strângă și să publice în acest volum o parte din predicile și meditațiile prin care Părintele Sofian a propovăduit cu sârg neistovit Evanghelia Mântuitorului nostru Iisus Hristos - și felurile întruchipării ei în viața Bisericii dreptmăritoare - ,

așadar osteneala aceasta ni-l face acum un neprețuit împreună-vorbitor și sfătuitoar duhovnicesc.

Din predicile adunate în această carte, se înțelege lesne cât timp dedica și câtă nevointă a duhului depunea Părintele Arhimandrit Sofian pentru a ajunge la înțelesurile de adâncime, restauratoare de suflet, ale învățăturilor Sfintei Evanghelii a Domnului nostru Iisus Hristos. În toate aceste cuvântări se simte puternica sa trăire a prezenței reale, vii și mai ales lucrătoare a lui Dumnezeu în Biserică, în cei care se biruiesc pe ei înșiși ca să împlinească voia cea dumnezeiască.

Aceia care l-au cunoscut ca liturghisitor, își amintesc, desigur, felul în care, retras în netulburată reculegere și tensiune duhovnicească, slujea și propovăduia *Evanghelia mântuirii* (Efeseni 1, 13), măsurând deopotrivă cu sensibilitate duhovnicească și înțelepciune pastorală fiecare cuvânt rostit. Pentru Părintele Sofian, cuvântul sfințitului slujitor este menit să devină, prin dumnezeiescul har, o putere spirituală de neoprit, prin care trebuie să se desăvârșească tainic lucrarea Domnului Hristos de luminare și de eliberare lăuntrică, adică de vindecare sufletească a celor robiți păcatului. Căci păcatul și patimile, cu dreptate spune dânsul, *secătuiesc în noi puterea de a cunoaște și de a iubi cu adevărat pe oameni și pe Dumnezeu* (pag. 32).

Cu blândețea-i și smerenia-i binecunoscute, dar și cu fermitate și autoritate duhovnicească, Părintele Sofian a adus roadă bogată de suflete *Domnului secerișului* (Luca 10, 2).

Cuvântările din acest volum – împărtășind neistovitele și dumnezeieștile înțelesuri ale unor pilde și minuni ale Domnului Iisus Hristos, ca și semnificațiile de-suflet-ziditoare ale unor mari sărbători bisericești și ale unor vieți de Sfinți, toate ne vorbesc și despre chipul cel dinlăuntru luminat al unui neodihnit păstor de suflete care îi învăța pe ceilalți din cercare: „Când ne vom afla pe o asemenea cale (a sfințeniei), vom urî fărădelegea și păcatul, vom simți nevoia lăuntrică de a face cât mai mult bine în jurul nostru. Atunci ne vom însufleți ușor pentru tot ce este frumos, nobil și de folos semenilor noștri și

vom simți din plin bucuria și dulceața faptei bune, având mereu în noi un duh smerit și blând” (pag. 149).

De aceea, cu bucurie binecuvântând publicarea acestui miresmat *Buchet de cuvântări*, rugăm pe Preabunul Dumnezeu să-i dăruiască Părintelui Arhimandrit Sofian „desfătarea vieții Sale celei nesfârșite și fericite”, iar pe cei care vor citi această carte să îi arate mai întemeiați în credință, întăriți și neclintiți de la nădejdea *Evangeliei* (Coloseni 1, 23).

PĂRINTELE SOFIAN – OM AL BLÂNDEȚII DUMNEZEIEȘTI

† TEOFAN

Mitropolitul Moldovei

„Eu am zis: dumnezei sunteți” (Ioan 10, 34). Ținta urmată cu tenacitate de creștinul autentic este îndumnezeirea, dobândirea Sfântului Duh. Puțini oameni au capacitatea să înțeleagă acest lucru și, mult mai puțini, sunt cei care într-o generație întregă îndeplinesc chemarea de a fi dumnezei.

Cum se manifestă un om îndumnezeit? Cum arată o persoană care a devenit sălaș al Duhului Sfânt? Care este chipul celui ce a ajuns la *„unitatea credinței și a cunoașterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos” (Efeseni 4, 13)?*

Dumnezeu m-a binecuvântat de-a lungul vieții să întâlnesc mulți oameni îmbunătățiți duhovnicește. Amintesc câțiva dintre cei plecați în lumea Împărăției cerurilor: părintele Vitimion cel simplu de la Schitul Slănic Argeș, Maica Teodosia cea mult rugătoare de la mănăstirea Bussy en Othe de lângă Paris, Părintele Paisie cel Sfânt de la Sihăstria dimpreună cu Părintele Cleopa mărturisitorul, Părintele Teofil cel întru totul curat de la Balaciu, Părintele Ghedeon cel cuminte de la Schitul Crasna...

La fiecare dintre cei amintiți am simțit un anume suflu al îndumnezeirii. Ceva de dincolo de lume, ceva inaccesibil nouă, muritorilor obișnuți, se descoperea în privirea lor, în glasul, în mișcările, în ființa lor: curățenie sufletească, sensibilitate, disponibilitate spre jertfă, smerenie în orice situație, încredere nebună în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, capacitate totală de a binecuvânta, de a iubi, de a ierta, de a purta durerea celuiilalt, de a-i oferi bucurie.

La acestea toate și la multe altele se adaugă o atitudine, o stare, un duh inefabil al blândeții, al bunătății, al îngăduinței. Părintele Sofian de la Mănăstirea Antim, de la a cărui naștere în cer se împlinesc 7 ani, a fost un astfel de chip, un chip al blândeții prin excelență. Întreaga sa ființă răspândea blândețe și bunătate.

Timp de aproape 10 ani am fost binecuvântat de Dumnezeu să viețuiesc sub același acoperiș monahal cu Părintele Sofian. Astfel, aproape în fiecare zi schimbam cel puțin câteva cuvinte, ne sfătuiam pentru binele mănăstirii, adesea slujeam la același altar, și, mai ales, eu îmi sprijineam creștetul pe umărul lui în ceas de cumpănă. O, Doamne! Ce izvor de trăire, ce infuzie de har, ce reconfortare sufletească poate trăi omul atunci când creștetul și-l pleacă pe umărul unui om sfânt. Încercarea prin care trece, suferința care-i sfășie inima devin, la picioarele unei persoane precum Părintele Sofian, izvor de răbdare, de curaj, de nădejde. Iar când un astfel de om te bucură cu prietenia lui, îți încredințează anumite trăiri ale sufletului, inima-ți primește o stare de pace, odihnă sufletească ale cărei urmări nu se șterg nicicând.

Un chip al blândeții, acesta a fost bunul părinte Sofian. Bucureștenii i-au sesizat în număr necrezut de mare izvorul inepuizabil de sensibilitate, gingășie și candoare și se adăpau la această fântână de har în clipe de bucurie și, mai ales, de încercare. Părintele îi asculta, îi binecuvânta, îi înțelegea în durerea sau păcatul lor, îi întărea și, mai presus de toate, îi iubea. Îi iubea pentru că era smerit; îi iubea pentru că le purta poverile la rugăciune; îi iubea pentru că îi ajuta cu sfatul; îi iubea pentru că inima sa îi cuprindea pe toți.

Marele și rarul dar al blândeții, care împodobea ființa întregă a Părintelui Sofian, se arăta și prin faptul că nu avea nici cea mai mică tendință de a osândi, de a judeca, de a ține minte răul. De-a lungul vieții sale, Părintele Sofian a avut parte de multe vrăjmașii, care i-au împovărat sufletul, i-au tulburat liniștea. Au fost dușmăanii din afară și, mai dureros, de la

casnicii lui. Le așeza pe toate la picioarele Tronului ceresc prin atitudini de felul: „Doamne, iartă-le lor că nu știu ce fac!”

Părintele Sofian a trăit aproape întreaga sa viață de monah la Mănăstirea Antim, nu departe de Sfânta Patriarhie și, în aceeași incintă cu sediul Cancelariei Sfântului Sinod. Nu a îndeplinit răspunderi oficiale înalte în sensul omenesc al lucrurilor, dar cunoștea ceea ce se întâmpla bine sau mai puțin bine în Biserică. Nu l-am auzit niciodată judecând, condamnând pe cineva care nu-și împlinea bine datoria, sau, mai mult, cauza rău misiunii Bisericii. Asculta, medita se ruga și tăcea. Aveam sentimentul că suferă, se întristează și că preia situația respectivă în rugăciune și o prezintă lui Dumnezeu spre rezolvare.

Părintele Sofian a plecat dintre noi acum șapte ani de zile. Mănăstirea Antim este altcumva după plecarea Părintelui. Arhieriei, preoții, monahii și credincioșii care l-au avut ca duhovnic nu-l mai întâlnesc în altar, în pridvor, pe aleile mănăstirii sau la chilie. Și e așa de tristă pentru noi, cei puțin credincioși, Mănăstirea Antim, fără Părintele Sofian!

Sunt și persoane, probabil dintre cei mult credincioși, care vin la mănăstirea Antim, și aici, în duh și adevăr, îl întâlnesc pe Părintele. Amintirea feței sale celei blânde și rugăciunea lui pentru Mănăstirea care i-a fost atât de dragă, odihna sufletească sădită de el în multe inimi și faptul că se află de șapte ani împreună cu Sf. Antim în veșnicia sălășluirii cu Dumnezeu, dau certitudinea prezenței Părintelui Sofian printre coloanele, florile, arhieriei, monahii și credincioșii mănăstirii.

Blândețea Părintelui Sofian se revarsă în cascade, valuri, valuri: peste mănăstirea Antim, peste cei care l-au cunoscut, peste Biserică, peste Țară și peste lume.

Îți mulțumim, Doamne, că din vase de lut faci asemenea „dumnezei” fără de care lumea ta s-ar reîntoarce în neființă.

CALDE ADUCERI AMINTE

† NICOLAE

Mitropolit al Banatului

Era prin anul 1942 când isprăvind liceul și dorind să urmez cursurile Facultății de Teologie din București, m-am deplasat din Caransebeș în capitală să aflu ce trebuie să fac, cum să mă înscriu, unde voi putea locui etc. Și cum din tinerețe gândeam să devin odată monah, primele informații mi-am zis că le pot afla de la o mănăstire. Așezământul de la Antim fiind printre cele mai centrale, am poposit aici și monahul întâlnit care m-a primit cu deosebită afecțiune a fost Cuviosul Sofian. Nu au trecut decât câteva luni și devenind student teolog, printre cei pe care i-am avut într-un fel colegi, s-a aflat și părintele Sofian.

De atunci relațiile noastre au fost extrem de apropiate, ele continuând și după ce fiecare dintre noi urmându-ne calea vieții am ajuns pe pozițiile care ne-au permis să-L slujim pe Dumnezeu așa cum am putut. Părintele Sofian ca duhovnic la mănăstirea Antim, dar în același timp pictor bisericesc, eu ca ierarh în Banat.

Cunoscându-i calitățile am profitat de relațiile foarte apropiate pe care le întrețineam și astfel obținându-i acceptul, l-am invitat să picteze biserica unei parohii din apropierea Timișoarei. Cu asemenea însușiri și calități, cu multă credincioșie, pietate și dăruire în slujba Bisericii, a devenit una din personalitățile de marcă ale Ortodoxiei românești, dar și unul dintre duhovnicii mari ai noștri.

De câte ori mi se ivea prilejul să mă gălesc în Capitală, îl căutam și împreună depănam nu numai calde amintiri dar și gânduri legate de mai binele Bisericii.

Nu-l voi putea uita niciodată și fără încetare îl voi avea în rugăciunile ce le îndrept spre Dumnezeu Atotputernicul.

PĂRINTELE SOFIAN BOGHIU MĂRTURISITORUL

† ANDREI

Arhiepiscop de Alba Iulia

Prin 1967, fiind student în București, am ajuns la Mănăstirea Plumbuita. O bătrânică simpatică și credincioasă a ținut să-mi spună că „în urmă cu ani buni acolo era stareț Părintele Sofian și acum este la Mănăstirea Antim”.

M-am dus la Antim și l-am văzut: era „blând și smerit cu inima” așa cum ne-ar dori Domnul Hristos pe toți (Matei 11, 29). L-am întâlnit apoi de multe ori pe când eram laic, preot, doctorand și episcop. Cu vremea, am aflat că Părintele Sofian a trecut și el prin calvarul temnițelor comuniste, mărturisindu-L pe Hristos.

Părintele s-a născut la 7 octombrie 1912, pe plaiurile pline de frumusețe și credință ale Basarabiei, în comuna Cuconeștii-Vechi, județul Bălți, din părinții Ioan și Alexandra Boghiu. Era al treilea dintre cei șase frați, iar la botez a primit numele de Serghei.

După școala primară, dovedind o reală vocație pentru studiu și viață duhovnicească, ajunge frate de mănăstire la Rughi. Avea pe atunci 14 ani. Se înscrie apoi la Școala de Cântăreți Bisericești din Mănăstirea Dobrușa. În anul 1932, după absolvirea acestei școli, este trimis la Seminarul Monahal de la Cernica, unde va sta 8 ani.

În anul 1937, încă fiind seminarist, va fi tuns în monahism la Dobrușa, primind numele de Sofian. La 6 august 1939 Tit Simezea, episcopul Hotinului, îl hirotonește ierodiacon la Catedrala din Bălți. După absolvirea seminarului, în 1940, s-a reîntors la Dobrușa. Evenimentele triste ce au urmat, Basarabia fiind ocupată, l-au obligat ca împreună cu starețul și cu alți

viețuitori să se refugieze în România, la Mănăstirea Căldărușani.

În 1940 se va înscrie la *Academia de Belle Arte* din București, pe care o va termina în 1945. În 1942 se înscrie și la Facultatea de Teologic, pe care o absolvă în 1946. Transferat la Mănăstirea Antim, este hirotonit ieromonah în anul 1945 de către arhiepiscopul Atanasie Dincă. Doi ani de zile va fi profesor de pictură la Seminarul Monahal de la Neamț (1950-1952), iar apoi revine preot la Mănăstirea Antim. Între anii 1954-1958 este stareț la Mănăstirea Plumbuita.

Acum, în 1958, începe calvarul. Activitatea Părintelui Sofian, ca și a altor oameni dăruiți total slujirii lui Hristos, nu era pe placul stăpânirii. Pe 14 iunie 1958 se emite Mandatul de arestare nr. 23/B „împotriva numitului Boghiu Serghie Sofian” și se ordona „tuturor organelor forțelor publice ca, conformându-se legii, să aresteze și să conducă la arestul M.A.I. București pe numitul Boghiu Serghie Sofian”.

Era ridicat, anchetat și judecat, la fel ca ceilalți membri ai mișcării „Rugului Aprins”. Ancheta lungă și grea începe atunci, pe 14 iunie 1958, la orele 10.00 și se va termina la orele 14⁰⁰. Apoi va continua zile la rând. Se căuta o vină care să convingă și să fie puternic cap de acuzare. Ori vina cea mai la îndemână, și cea mai gravă, era să fii acuzat că ai făcut parte din Mișcarea Legionară.

La întrunirile Mișcării „Rugului Aprins” preocupările erau, în primul rând, de natură spirituală. Că se ajungea uneori și la afirmații cu caracter politic este foarte firesc. Ce om cu suflet mare putea fi indiferent în momentul în care se instala un sistem ateu și tiranic? Se știe că aceste întruniri, după 1948, aveau un caracter conspirativ.

Marele merit al celor de la „Rugul Aprins” era acela că se gândeau și la viitor. Ca atare, se preocupau de tineri. În dosarul Părintelui Sofian Boghiu se spune că acesta „a primit instrucțiuni de la co-înculpatul Teodorescu Alexandru (Sandu Tudor) să se ocupe de educarea unui grup de studenți care veneau la biserica

«Plumbuita» al cărei stareț era. În acest scop inculpatul Boghiu Sofian a organizat o întrunire clandestină în incinta mănăstirii, la care a luat parte un grup de cinci studenți, care participase la slujba religioasă în frunte cu Văsâi Gheorghe, cărora le-a vorbit în afară de problemele mistic-religioase și despre probleme de ordin politic, căutând să sădească în ei neîncrederea în cele învățate de ei în facultate și să-i instige pentru a nu lua parte la viața politico-culturală ce se desfășoară în facultate”. Vrednică de toată lauda această preocupare a părintelui.

La anchetă Părintele va recunoaște că „acestor studenți le-am spus că în afară de preocupările lor din facultate este bine să se ocupe și de pregătirea lor sufletească, studiind anumite cărți și materiale cu caracter religios, care în facultate și în general în școli, nu sunt permise”.

Incomod pentru oficialii puterii era și faptul că la „Rugul Aprins” se schimbau pe lângă opinii și cărți, și manuscrise. Cele mai multe religioase, dar, în contradicție cu doctrina marxistă ce se dorea impusă. În dosar se menționează că „în anul 1957 inculpatul Boghiu Sofian a primit un caiet cu poezii legionare de la inculpatul Dubneac Felix pe care, după ce l-a citit, l-a predat legionarului Zamfiroiu Grigore”. Erau poezii scrise de Radu Gyr în închisoare.

Cu obstinație anchetatorii întrebau despre acest caiet și despre Zamfiroiu Grigorie. Ori acesta, executând lucrări la Mănăstirea Plumbuita, în mod normal ajungea în legătură cu starețul. Părintele declara că „după procurarea materialelor respective, Zamfiroiu Grigore a fost angajat în continuare să monteze aceste plăci în biserică, lucrare ce a durat circa două săptămâni și care a fost efectuată în cursul lunii noiembrie 1957”.

Erau interesați securiștii și de relațiile pe care Părintele Sofian le-a avut cu Sandu Tudor, în călugărie, Părintele Daniil. Părintele relatează: „Începând din anul 1947 – data când Sandu Tudor s-a stabilit la Mănăstirea Antim, până în 1948 – când a plecat din București, au existat între noi relații de conviețuire în aceeași obște, luând parte împreună la slujbele religioase ce se țineau. Tot în

această perioadă am activat împreună în asociația «Rugul Aprins al Maicii Domnului», asociație care fusese înființată în anul 1946 și care era condusă de Sandu Tudor”.

Activitatea de la „Rugul Aprins” s-a continuat clandestin după 1948. Părintele Sofian relatează: *„Începând din anul 1956, călugărul Sandu Tudor, când venea în București, venea și pe la Mănăstirea Plumbuita, unde făcea slujbe religioase. În intervalul 1956-1958 am venit în contact cu Sandu Tudor de circa cinci-șase ori în București și o dată la Mănăstirea Slatina în 1956, cu ocazia intrării în monahism a călugărului Andrei Scrima, în prezent în India”.*

Părintele, pe lângă faptul că găzduia la „Plumbuita” întruniri ale celor de la „Rugul Aprins”, participa și el la adunările din casa lui Alexandru Mironescu. Pe acesta îl vizita și cu alte ocazii: *„o dată îmi amintesc că m-am dus de am cerut adresa preotului Scrima din India de i-am scris și trimis un calendar bisericesc acolo”.*

Anchetele s-au sfârșit cu găsirea ca „vinovat” a Părintelui Sofian Boghiu. Tribunalul Militar, prin sentința nr. 125 din 8 noiembrie 1958, „în numele Poporului”, condamnă pe: *„Boghiu Serghie Sofian la 16 (șasesprezece) ani muncă silnică și 10 (zece) ani degradare civică, pentru infracțiunea p.p. de art 209 pct.1 C.P. și art.58 pct.2-5 C.P. Se dispune confiscarea totală a averii personale...”*

Urmează ispășirea pedepsei în trei penitenciare: Jilava, Aiud și Salcia. În *Adeverința-Characterizare* de la Salcia se spune că *„a prestat muncă în sectorul vegetal cu un procent mediu de îndeplinire a normei de 80-100%... nu a avut sustrageri de la muncă, precum nici alte abateri de la ordinea interioară... Comportarea în această formațiune a avut-o satisfăcătoare”.*

În 1964, în urma decretului general de grațiere, Părintele Sofian devine liber. Va lucra ca și pictor la Institutul Biblic, între anii 1965-1967, fiind îmbisericit la Mănăstirea Plumbuita. Din 1968 revine ca și stareț la Mănăstirea Antim, până pe data de 14 septembrie 2002, când Dumnezeu l-a mutat de pe pământ.

Părintele a pictat biserici și a scris. Dar, mai ales, a format duhovnicește și a mângâiat. Întrebat fiind care sunt principalele

însușiri ale ortodoxiei, a răspuns: „*Smerenia și dragostea! Cele pe care le recomandă Mântuitorul: «Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre».* Domnul nostru Iisus Hristos ne îndeamnă aici să încercăm să dobândim smerenia și dragostea, care sunt atributele lui Dumnezeu. De aceea cred că cu aceste două virtuți se poate începe descrierea ortodoxiei”.¹

¹ Părintele Sofian Boghiu, *Smerenia și dragostea, însușirile trăirii ortodoxe*, București, 2003, p.158.

PĂRINTELE SOFIAN, BUN PREOT ȘI PRIETEN

† GHERASIM

Episcop al Râmnicului

Se împlinesc 7 ani de la trecerea la Domnul a vrednicului ostenitor la Sfânta Mănăstire Antim din București, arhimandritul Sofian Boghiu.

L-am cunoscut și apreciat când eram elevi la Seminarul Monahal Cernica. Prin anii 1936-1938, era bibliotecar la seminar și l-am înlocuit cât a fost plecat în Basarabia la înmormântarea mamei sale. De atunci, între noi s-a legat o prietenie sinceră, dovadă că în 1943, el fiind acum la Mănăstirea Antim, a intervenit la arhiereul Eugen Laiu, să fiu primit și eu la acea mănăstire, apoi, tot el a intervenit la Ministerul Cultelor și am fost numit în postul de preot slujitor în același an 1943.

Biserica mănăstirii se afla într-o avansată stare de degradare: ploua prin acoperiș, iar turele de lemn nu mai prezentau nicio siguranță. În plin război, părintele Sofian împreună cu părintele Benedict Ghiuș au apelat la prietenul lor generalul Traian, să se refacă turele din cărămidă, cum fuseseră înainte de cutremurul din 1940.

Cu trudă și jertfă am lucrat cu toții la restaurarea Sfântului Locaș, această lucrare impresionând credincioșii întrucât Bucureștiul atunci era sub bombardament.

Au venit vremuri tulburi, dar în jurul Sfintei Mănăstiri au venit oameni cu înaltă cultură și cu o trăire duhovnicească deosebită. Rugul Aprins a fost un fenomen de atitudine, de rezistență ortodoxă împotriva ateilor comuniști. Aici, îi vom găsi pe arhimandriții Sofian Boghiu și Benedict Ghiuș, părintele Daniil, Alexandru Mironescu, Constantin Joja, Vasile Voiculescu, părintele Stăniloae și mulți alții.

Aici s-a practicat rugăciunea minții într-un moment de confruntare dramatică între forțele binelui și cele ale răului.

Fire blândă, gata mereu să-și ajute semenul, părintele Sofian a rămas un duhovnic iscusit, model de bunătate, răbdare și înțelepciune.

Întreaga activitate a părintelui Sofian, pe toate planurile, oricât de diversă și de bogată, a avut ca centru dinamic și focar de inspirație, Sfânta Liturghie. A fost un pasionat și îndrăgostit de bine și de frumos.

Sunt mândru că am fost contemporani și m-am bucurat de prietenia sa.

A întâmpinat multe obstacole dar le-a considerat bine venite și întăritoare.

Felul său de a fi liniștit, senin, detașat, chip luminat, duhovnic iscusit, figură legendară a Mănăstirii Antim, arhimandritul Sofian Boghiu va rămâne de-a pururi în inimile noastre.

CU PĂRINTELE SOFIAN ÎN GÂND ȘI ÎN RUGĂ
LA ȘAPTE ANI DE LA PLECAREA DINTRE NOI

† CASIAN
Episcopul Dunării de Jos

S-au scurs șapte ani de la plecarea dintre noi a duhovnicescului părinte Sofian, o autentică „icoană” a omului lui Dumnezeu în mijlocul oamenilor veacului nostru, un model greu de imaginat de avvă autentic într-o aglomerare urbană ca cea a Bucureștiului.

Despre Părintele Arhimandrit Sofian, cunoscut de toți creștinii ca mare duhovnic la Mănăstirea Antim din capitală, iar acum în loc de odihnă, în așteptarea Învierii, la mănăstirea Căldărușani, se spun lucruri frumoase și se arată în amintirea sa operele sale de certă valoare creștină și mărturiile din viața sa duhovnicească. Dar mai presus de toate sublinierile celor ce au avut șansa de a-l fi cunoscut, de a-l fi ascultat mai ales în scaunul spovedaniei, sau ale celor ce au avut prilejul de a-i fi fost în preajmă, despre părintele Sofian, la șapte ani de la plecarea dintre noi, se pot exprima mai ales sentimente de iubire pură față de un ales al lui Dumnezeu, care prin adormire, continuă să fie tot atât de prezent, ca și în viețuirea de aici de zi cu zi.

Omul cu viață sfântă, încă de pe pământ se detașează de cele pământești, iar încercările, primejdiile și necazurile le așează în categoria bucuriilor oferite de Domnul pe Cruce, ca astfel să se preguste tot aici și raza „Luminii celei nenăscute”. Părintele Sofian a primit în viața trecătoare, nonagenar, toate darurile oamenilor buni și pe cele ale celor mai puțin buni. Pe toate, însă, le-a luat ca de la Dumnezeu și tuturor le-a răspuns din răspunsurile lui Dumnezeu și ale bineplăcuților Săi.

Puțini sunt oamenii Bisericii lui Hristos identificați „trup și suflet” ca Părintele Sofian cu frumusețea cerească exprimată

ai avea în manifestările și în slujirile sale. Chip îngeresc, privire introvertită și luminoasă, trup plecat spre lucrarea în smerenie, poziție hieratică în fața Sfântului Altar, „icoană vie” în scaunul spovedaniei și frumusețe cerească expusă în pictarea bisericilor, ca mare artist și pictor bisericesc. Pe toți cei ce nu-l uităm și ne rugăm Domnului pentru fericita sa odihnă, Părintele Sofian ne ajută să ne depășim propriile neîmpliniri duhovnicești și mai ales, ne oferă mereu chipul blândeții și al bunătății sale ca daruri de neprețuit.

Să-l cunoaștem din ce în ce mai bine și după adormire prin ceea ce ne-a lăsat în slujirea sa din Biserică și mai ales să-i împlinim, după putere și după râvnă, sfaturile și viața ascetică curată.

Dumnezeu să-l mântuiască și să-l așeze între sfinții Săi, iar pe noi să ne învrednicească să-l pomenim permanent! Să rămânem împreună în rugăciune și în cinstitoare evocare a vredniciilor sale.

**SOFIAN ARHIMANDRITUL, ZUGRAVUL SIHASTRU
PRIN CETĂȚILE LUMII**

† CALINIC

Episcop al Argeșului și Muscelului

Adeseori, Patriarhul Teoctist, cu felul său original de a gândi și vorbi pomenea de Arhimandritul Sofian Boghiu. Nu se ivea din povestire nici un fel de vorbă cu iz ironic sau zeflemea, ci devenea foarte sobru și cădea pe gânduri.

Așa am înțeles pe Sofian Arhimandritul, pictor și duhovnic, stareț și învățător pentru cei mulți, cu răbdare de diamant, se înscria, chiar din timpul viețuirii în această frumusețe a lumii văzute, ca un îndreptător al credinței, cu mireasmă duhovnicească, artist iconar și urzitor de fresce prin mănăstiri și cetățile lumii.

L-am cunoscut la Mănăstirea Sinaia, când eram în obșteasca ascultare, rugându-mă să am în grijă pe fratele său, Lucian ierodiaconul de la Schitul Bunea, care era cuprins de boală.

Atunci am înțeles finețea și măsurata vorbă, precum și cuviincioasa privire cu mlădierea glasului întru culorile ce se așterneau pe picturile din biserici și icoane.

Mai târziu, l-am văzut pe schelă la Mănăstirea Radu Vodă, unde picta biserica. Am stat puțin de vorbă cu el și l-am lăsat în liniștea sfinților pe care-i întrupa în culoare și rugăciune. L-am simțit copleșitor, fără vorbă. Se înțelegea, de departe și de aproape, că privirea și mâinile lucrau la zugrăvirea sfinților, iar mintea-i cobora mereu în adâncul inimii, șoptind rugăciunea de chemare a lui Iisus, în lucrările sale mari și mici.

Am slujit odată în soborul pe care-l conducea la Mănăstirea Sfântul Antim Ivireanul. Același isihast, în plină

cetate a Bucureștilor, ce se transforma în dărâmări de biserici și ruine. Suferința sufletului său nu o putea ascunde, ivindu-se adesea pe fața sa împodobită cu barba albă ca omătul.

S-a stins ca o lumânare, aproape neștiut de mulți și fără paradă, ca atunci când pleacă un mare isihast și vorbitor cu îngerii. Acum odihnește în dumbrava minunată de la Căldărușanii lui Matei Basarab, de unde așteaptă obșteasca înviere.

Înainte de a pune capăt acestor cuvinte – pentru că nu-l bucura lungă vorbire – mi-a coborât în gând un bob de rouă, că ar putea fi și el un sfânt!

UN DUHOVNIC BLÂND ȘI LUMINAT

† Ciprian Câmpineanul
Episcop Vicar Patriarhal

Despre viața și slujirea sfântă a părintelui Arhimandrit Sofian Boghiu, starețul mănăstirii Antim din București, **am luat cunoștință** pentru prima dată din paginile *Convorbirilor duhovnicești* ale neobositului Ieromonah Ioanichie Bălan, publicate într-un prim volum în 1984, pe vremea când îmi făceam studiile la Seminarul Teologic din Buzău.

Câțiva ani mai târziu, ca student la Institutul Teologic Universitar din București, **aveam să-l văd față către față și să-i ascult cuvântul** de învățătură rostit la o slujbă de priveghere de sâmbătă seara, la care, pe lângă mulțimea de credincioși, participau uneori și studenți de la teologie.

Privindu-l, fața senină și blândă îmi confirma chipul duhovnicesc al bătrânului de pateric ce mi se conturase în minte încă de pe vremea când îmi hrăneam sufletul cu învățăturile și sfaturile sau apoftegmele părinților pustiei din așa numitul *Pateric Egiptean*, o carte rară pentru acele vremuri.

Din prea multă sfială, n-am îndrăznit să mă apropii îndată de părintele Sofian, pe care totdeauna îl vedeam asaltat de mulțimea căutătorilor de răspunsuri duhovnicești, motiv pentru care sfinția sa însuși se îndepărta de mănăstire, mergând fie în țară, fie în străinătate, ca să înveșmânteze cu frumoase picturi bizantine lăcașurile de cult. Era deja cunoscut nu doar ca duhovnic iscusit, ci și ca pictor bisericesc consacrat, punându-și astfel în valoare darurile deosebite cu care Dumnezeu l-a înzestrat.

Anii au trecut și în octombrie 1999, când m-am întors în țară, spre bucuria și mângâierea mea sufletească, vrednicul de pomenire patriarh Teoctist a rânduit să fiu închinoviat în obștea

mănăstirii Antim, aflată și atunci sub îndrumarea aceluiași mare duhovnic și stareț Sofian Boghiu, al cărui chip, vizibil împovărat de ani și slăbit de suferințe fizice, mi se înfățișa cu aceeași privire senină, blândă și pătrunzătoare. Din pricina problemelor de sănătate, nu mai putea liturghisi decât rareori, dar nici nu accepta să rămână în chilie, unde putea asculta cântările sfinte prin intermediul unui difuzor. Astfel, atât la priveghere, cât și la Sfânta Liturghie din duminici și sărbători, își îndrepta încet pașii spre altarul sfânt în care slujise vreme de peste 50 de ani. Credincioșii știau cam în ce moment al zilei își făcea apariția în curtea mănăstirii și, ca la un semnal, dintr-o dată îl înconjurau, cerându-i binecuvântarea și petrecându-l până la ușa altarului.

Pentru slujitorii mănăstirii Antim – în rândul cărora m-am numărat și eu, mai întâi ca diacon, apoi ca ieromonah – prezența părintelui Sofian în sfântul altar era percepută ca o făclie aprinsă, ce revarsă în juru-i lumină, pace, odihnă și încredere. Erau pentru noi singurele prilejuri când părintele ne aparținea, parcă, în totalitate, fiind alături de noi, împreună cu noi și pentru noi și întărindu-ne în slujirea sfântă cu rugăciunea sa neîntreruptă. Aceasta, pentru că la chilie, din pricina regimului medical auster, cu anevoie izbutea cineva să-l întâlnească și să-i vorbească. Și am înțeles cu toții rostul acestor măsuri de protejare a părintelui.

A suferit în tăcere în ultimi doi ani, dar n-a încetat să se roage pentru sine și pentru noi toți, viețuitorii obștii monahale și credincioșii mănăstirii Antim, fiii săi duhovnicești, cărora s-a dăruit pe sine cu toată ființa și le-a împărtășit cu prisosință câte ceva din înțelepciunea sa, din experiența pastorală, din cunoștințele sale, dar mai ales din trăirile sale. Pentru că, atunci când îți vorbea, părintele Sofian nu-ți transmitea pur și simplu ideile unei teologii cerebrale, ci roadele experienței sale duhovnicești personale, ale teologiei trăite; de aceea cuvântul său era „cu putere multă”. Așa **aveam să-l cunosc** și eu, începând cu toamna anului 2001 (când, din încredințarea părintelui patriarh Teoctist am preluat responsabilitatea

coordonării administrative a mănăstirii) în timpul unor convorbiri de taină ce m-au întărit și mi-au dat curaj în momente de binecuvântată încercare. Așa îi voi păstra amintirea – de duhovnic bun, smerit și luminat – și-l voi pomeni cu recunoștință cât voi fi, înălțând gând de rugă către Preamilostivul Dumnezeu și mulțumindu-I că a dăruit poporului român astfel de duhovnici, adevărați stâlpi de foc ai Ortodoxiei românești.

Omagiindu-l cum se cuvine la împlinirea a șapte ani de la plecarea sa spre patria cerească, rugăm pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Arhiereul Cel Veșnic, să-l odihnească în locașurile sfinților pe cel ce ne-a fost tuturor părinte și îndrumător duhovnicesc, arhimandritul Sofian Boghiu.

MISIONARUL DIN „PUSTIUL CAPITALEI”

Arhimandrit Timotei Aioanei

Exarh cultural al Arhiepiscopiei Bucureștilor

Prin anii 1994-1995, la Centrul Eparhial Iași, poposea arhimandritul Sofian Boghiu, cel care întocmea devizele de pictură pentru unele biserici mănăstirești și parohiale din Arhiepiscopia Iașilor și, în special, pentru Biserica „Sf. Gheorghe” - vechea Catedrală mitropolitană din Iași. La întâlnirea cu mitropolitul și cu unii părinți, a apărut, la un moment dat, un monah de la Putna care era nemulțumit de petrecerea în obște și căuta, după cum zicea el, liniștea pustiei. Mirați fiind toți de cererea tânărului novice care nu avea încă experiența marilor părinți, a apelat la sfatul părintelui Sofian, care tăcea cu înțelepciunea omului bătrân. „În care pustie vă nevoiți, părinte Sofian?” a întrebat mitropolitul. „În pustiul Capitalei”, a răspuns avva și apoi a tăcut din nou.

Monahului de la Putna i-a fost recomandat exemplul părintelui Sofian, care petrecuse în ascultare totală mai mult de 40 de ani în iureșul Capitalei, slujindu-L pe Mântuitorul Hristos în totală dăruire și smerenie.

Cugetând uneori la cuvintele părintelui Sofian, mi-am dat seama cât i-a fost de greu să viețuiască zeci de ani în mijlocul Bucureștiului, gândindu-se mereu la „liniștea pustiei” din tinerețea sa petrecută atât în Basarabia cât și la Căldărușani, în ambianța Codrilor Vlăsiei.

Atmosfera de la Antim, în ultimii ani de comunism

Urmând anul I de facultate la Institutul Teologic de grad universitar din București, l-am întâlnit de multe ori pe părintele Sofian, slujind ca ierodiacon la altarul Mănăstirii Antim, la unele liturghii chiar sub protia episcopilor-vicari patriarhali

Nifon Ploieșteanul și Vasile Târgovișteanul. În soborul de la Antim era atunci și părintele Adrian Făgețeanu, un duhovnic aspru și conștiincios, care venea în fiecare zi din oraș, de la o rudenie unde locuia, precum și un preot de mir, cu vârstă venerabilă, foarte spiritual, impunător și simpatic, Alexandru Zaharescu, care slujise la biserica „Sfântul Spiridon” - Vechi, demolată de regimul comunist.

Atmosfera de la Antim era una aparte în peisajul eclesial al Bucureștiului de atunci, în anii de sfârșit ai regimului comunist. La slujbele de priveghere din ajunul sărbătorilor și duminicilor, veneau câteva sute de credincioși care ascultau cu mare atenție catehezele de la sfârșit, rostite cu mare delicatețe de părintele Sofian și cu verb înflăcărat de părintele profesor Petre I. David, slujitor și el la Mănăstirea Antim. Când nu era prezent un arhieru, părintele Sofian slujea cu mare grijă, folosindu-și vocea sa melodioasă în psalmodierea ecfoniselor spuse cu simțire și trăire înaltă. După slujbe, părintele Sofian rămânea mult timp în compania lor, spovedea și citea rugăciuni la toată trebuința. La spovedanie, oferea sfaturi fiilor duhovnicești care erau mulți la număr și unii dintre ei cu studii și funcții importante.

„Cine se poate pune cu marele Irineu Protcenco...”

O amintire specială din ultimele luni ale regimului ateu este aceea legată de o vizită pastorală a părintelui Sofian la un înalt demnitar al vremii. Mi-a spus, într-o seară de sâmbătă, să-l însoțesc la oficierea unei aghiasme, rugându-mă să păstrez taina respectivă. Așa am făcut și n-am divulgat niciodată numele „arhicunoscut” al familiei care-l invitase. După slujba pentru care fusesem poftiți, am rămas câteva ceasuri la familia respectivă, părintele Sofian întreținând, în acest răstimp, o atmosferă cordială, cu discuții pe mai multe teme, în special duhovnicești.

La Mănăstirea Antim, părintele avea un obicei preluat din tradiția Basarabiei. Orice preot, monah sau de mir, chiar

dacă nu avea rangul de protosinghel sau iconom stavrofor, purta cruce la slujbele de Priveghere și Liturghie. Motiva într-un anume fel și oferea întotdeauna oaspeților și preoților mănăstirii (printre care și ieromonahul Adrian) această binecuvântare.

O altă amintire legată de părintele Sofian este aceea a epistolelor sale scrise într-o splendidă ortografie, trimise cu grijă la sărbători sau cu alte prilejuri. Fiecare misivă era de fapt o mică operă de artă care încânta privirea prin frumusețea literelor și încălzea inima prin profunzimea cuvintelor.

Arhimandritul Sofian Boghiu a fost și un apreciat pictor. Multe mănăstiri și biserici de enorie l-au avut ca zugrav și nu unul obișnuit, ci atent și talentat. În zona mea natală, aproape de ctitoria lui Lăpușneanu, a pictat o biserică în satul Slatina, numit și Drăceni, într-o zonă mirifică, pe apa Suhăi, la poalele Stânișoarei. Cum a ajuns de fapt acolo părintele Sofian? Preotul din sat, Petru Ciobanu, era prieten apropiat cu episcopul-vicar patriarhal Antonie Plămădeală, care l-a rugat insistent pe patriarhul Justinian să-i îngăduie pictorului deplasarea și truda de pe schela bisericii amintite. S-a lucrat cu dificultate, fără lumină electrică, doar cu felinare și lumânări. Când pictura s-a isprăvit, arhimandritul Sofian a fost invitat la marea slujbă de sfințire oficiată de episcopii Antonie Plămădeală și Irineu Crăciunaș. În biserica parohială era o icoană a Maicii Domnului pictată de Irineu Protenco. I-a cerut preotului Petru Ciobanu îngăduința de a avea icoana în chilia lui mai mult timp. A adus-o la București și a încercat să-i facă o copie. După mai bine de un an i-a restituit-o și i-a mărturisit: „Am încercat, dar n-am reușit. Cine se poate pune cu marele Irineu Protenco...”

Sofian Boghiu a uitat de sine și s-a îngrijit de alții

Și astăzi în biserica din Slatina icoana lui Protenco stă așezată sub fresca arhimandritului Sofian. Și peste una și peste alta au trecut anii și vremurile. Și icoana și fresca știu multe despre tainele pictorilor care s-au întâlnit în lumina împărăției,

pe care au zugrăvit-o cu neîmpuținată grijă și evlavie, în lumea aceasta.

Arhimandritul Sofian Boghiu a uitat de sine și s-a îngrijit mult de alții. Spovedaniile, omiliile, sfaturile, slujbele, pictura și cântarea i-au umplut cu folos viața aceasta pământească și l-au pregătit pentru veșnicele bunătăți.

A plecat dintre pământeni înconjurat de mulțime de ucenici, privegheat de patriarhul țării și de mulți ierarhi cărora le-a fost apropiat. Alți ierarhi și clerici din toate cuprinderile românești îl pomenesc în rugăciuni și-i cinstesc viața și lucrarea din „pustiul Bucureștilor”.

L-am căutat într-o zi la Mănăstirea Căldărușani, locul lui de suflet, ales pentru veșnica odihnă. Bătrânul arhimandrit, trudit de multa-i nevoie, n-a mai răspuns la cuvintele noastre. Sau poate a răspuns, tainic, printr-o rugăciune de foc, aidoma aceleia de la „Rugul aprins” care i-a însuflețit pe isihăștii antimiiști în zbuciumatul veac XX.

PĂRINTELE SOFIAN – ICONARUL SUFLETELOR NOASTRE

Arhimandrit Mihail Stanciu
Starețul Sfintei Mănăstiri Antim

Când am pășit prima dată în incinta Mănăstirii Antim, student fiind, în primăvara anului 1994, eram cuprins anticipat de emoția întâlnirii, dorite de multă vreme, cu Părintele Arhimandrit Sofian Boghiu. Am participat la Sfânta Liturghie și, de la distanță, din pronaos, unde stăteam, îl admiram tăcut pe Părintele Stareț care conducea slujirea liturgică într-un mod plin de maiestruozitate și gingășie. Citisem în cărți că a pătimit ani grei în temnițele comuniste, că și-a împodobit viața cu frumusețile credinței și ale înțelepciunii creștine, că a împodobit la rândul-i sufletele multora cu aceste frumuseți, și că a împodobit multe biserici cu icoane și fresce. Dar aceste puține cuvinte nu puteau decât să-mi stârnescă dorința de a-l întâlni, de a-l cunoaște personal, de a-i cere binecuvântare și sfat. Așa m-am apropiat eu de Mănăstirea Antim și de Părintele Sofian.

Așteptam cu inima vibrând, așadar, împreună cu alți colegi ascoriști, binecuvântarea Părintelui după slujbă. Vederea tot mai aproape a chipului său luminos și senin mă bucura și mă învăluia treptat în taina unei descoperiri taborice. Am avut, pentru câteva secunde, încredințarea unei întâlniri providențiale cu un om care l-a văzut pe Dumnezeu în lumină și s-a umplut și el de lumina Lui... Această încredințare am trăit-o apoi și în Taina Spovedaniei, și în alte clipe de sfat, când, primind iertarea și cuvântul de folos, simțeam că prin ochii Părintelui Sofian mă privește iertător și iubitor Însuși Dumnezeu. Oare voi fi eu îndeajuns de mulțumitor pentru aceste binefaceri primite?...

Intrând apoi în luna martie 1997, împreună cu alți patru frați, în obștea monahală a Mănăstirii Antim, am avut felurite ocazii de a-l vedea, de a-l cunoaște mai îndeaproape pe Părintele nostru Stareț Sofian. L-am văzut slujind la Altar, l-am ascultat predicând la amvon sau psalmodiind la strană, l-am cunoscut spovedindu-ne, l-am însoțit în plimbare prin grădină, l-am văzut pictând la șevalet, l-am simțit rugându-se la chilie, l-am văzut ajutând pe cei nevoiași... Cinci ani și jumătate l-am întâlnit, zi de zi, în aceeași lumină, cumpătate, statornicie și bucurie lăuntrică.

Primul lucru pe care îl sesizai în prezența părintelui Sofian era „**pacea** lui Dumnezeu care covârșește toată mintea” (Filipeni 4, 7). Pacea este semnul prezenței lui Hristos în om. Netulburarea pe care o simțeai în chipul bătrânului Stareț era mărturia odihnei Duhului Sfânt în persoana lui. Iar înțelegerea, pe care ți-o împărtășea atunci când slujea sau vorbea, te umplea de bucuria vederii lui Hristos. Orice întâlnire cu Părintele Sofian conducea astfel la o descoperire în lăuntrul tău a lui Hristos. Parcă icoana Lui din tine se restaura sub penelul rugăciunii și al cuvintelor Părintelui. Curățirea la care te chema iscusitul iconar de suflete dădea rod în inima ta: pocăința, rugăciunea, milostenia...

Părintele Sofian a fost un om blând și smerit cu inima, ascultător și răbdător, un om iubitor și ajutător al celor necăjiți. De aceea ne și îndemna totdeauna să dorim cel mai mult **smerenia și dragostea**. „Pe acestea să căutăm a le dobândi, spunea Părintele, căci ele sunt trăsăturile fundamentale și specifice ale Ortodoxiei.” Dar era și riguros și ferm în afirmarea învățăturii ortodoxe, combătând minciunile eretice în predici și cateheze. Aveam adeseori senzația că prin cuvintele Părintelui Sofian ne grăiește Părintele Stăniloae, alt mare trăitor al Bisericii Ortodoxe Române, împreună pătimitor în temniță pentru participarea la întâlnirile Rugului Aprins. Încă și zâmbetul le era același, odihnitor și delicat.

Dar, cred că starea și trăsătura dominantă a Părintelui Sofian era **rugăciunea**. Tăcerea, blândețea și lumina ce iradiau împrejurul său erau mărturia rugăciunii lui neîntrerupte. Deprinsă de la Părintele Ivan Kulâghin, pe care îl iubea foarte, „lucrarea rugăciunii lui Iisus era, cum spunea însuși Părintele Sofian, experiența duhovnicească la care era mereu începător”. Dar totdeauna învăța pe alții să se roage neîncetat, povățuindu-i pe mulți ucenici monahi și mireni cum să se angajeze în această lucrare launtrică numită de Sfinții Părinți plugăria sufletului. Părintele Sofian ne-a lăsat și nouă dorul de rugăciune și rugăciunea lui însuși pentru noi. Credem că și acum Părintele se roagă pentru această obște monahală și pentru toți credincioșii mireni cărora le-a fost duhovnic. Trebuie amintit și faptul că mulți ierarhi au fost fii duhovnicești ai Părintelui Sofian.

De asemenea, **sfatul** Părintelui venea cu autoritate și delicatețe totodată. Cuvântul său rostit, ca și cântarea psalmodiată, ca și icoana pictată, avea putere multă. Limbajul simplu, nepretențios, intonația și măiestria exprimării artistice atingeau străluciri de mare forță duhovnicească, de profundă înțelepciune și de înaltă sensibilitate. A fost un orator iscusit, un iconar priceput și un păstor bun, ca și ctitorul și ocrotitorul mănăstirii, Sfântul Antim Ivireanul, pe care l-a iubit și urmat în dăruire.

Cu smerita mea mărturisire, vin să aduc mulțumire și recunoștință Părintelui Sofian pentru toate bucuriile și ocrotirile primite de la Dumnezeu prin Sfinția sa, pentru toate sfaturile și încurajările cu care am biruit încercările din viață, și, pomenindu-l mereu în inimă, îl rog, alături de părinții și frații din obștea noastră, să ne ierte pentru neascultările și greșelile noastre și să ne povățuiască în continuare pe calea mântuirii. Dumnezeu să-l odihnească în veci împreună cu Sfinții întru Împărăția Sa!

CHIPUL BLÂND ȘI SMERIT AL PĂRINTELUI SOFIAN

Arhimandrit Benedict Sauciuc

Starețul Mănăstirii Neamț

L-am cunoscut pe părintele Sofian în anul 1980 la Mănăstirea Antim, împreună cu fratele meu monahul Antonie, frecventam biserica, mai întâi la slujbele de priveghere iar duminica la Sfânta Liturghie și la vecernie, urmate de frumoasele cuvântări care ne țineau cu sufletul la gură, absorbind cuvintele marilor predicatori ai Antimului. Deși este în mijlocul Bucureștiului această frumoasă mănăstire și-a păstrat tradiția și în timpurile de tristă amintire. Atunci erau numai doi călugări, părintele Paisie Prelipceanu care a trecut la Domnul în anul 1986 și părintele Sofian. Antimul este mănăstirea unde s-au format cei mai mulți ucenici sub chipul blând al părintelui Sofian, care a slujit biserica mai bine de jumătate de veac, ținând rugul aprins pentru a împărtăși tuturor din darurile primite de la Dumnezeu.

Părintele Sofian s-a dăruit pe sine pentru a dobândi pe alții, pe noi toți, după cum frumos spune și monahul de la Rohia Nicolae Steinhardt în cartea „Dăruind vei dobândi”. Părintele Sofian ne spunea uneori că de mic copil era preocupat de mântuirea sufletului, intrând în mănăstire la vârsta de 14 ani, a parcurs toate ascultările, ca apoi să devină monah și preot, prin acest fel slujind mai cu osârdie lui Dumnezeu și oamenilor. Chipul blând și firea aplecată spre cele duhovnicești l-a adus ca slujitor în capitală, ca apoi să devină bunul duhovnic al Antimului. În această perioadă Mănăstirea Antim era frecventată de mari personalități, atât clerici cât și credincioși care erau preocupați de „rugăciunea lui Iisus” sub îndrumarea

ieroschimonahului Daniil Teodorescu, care a fost inițiatorul „Rugului Aprins”.

Aceste întâlniri aveau ca temă isihasmul românesc din timpul Sfântului Nicodim de la Tismana până la Sfântul Paisie de la Neamț și ucenicii săi, care au ținut practica rugăciunii lui Iisus în mănăstirile noastre. Întrucât regimul comunist nu vedea cu ochi buni aceste întâlniri, în anul 1958, mai mulți părinți și persoane civile care frecventau Antimul au fost condamnați, iar părintele Sofian a fost încarcerat timp de 6 ani, până în anul 1964. De multe ori părintele Sofian spunea că detenția pentru cuviosia sa a fost o altă școală, o altă experiență și prin suferință s-a apropiat mai mult de Dumnezeu. După ce a revenit la Mănăstirea Antim, părintele Sofian a fost foarte prudent și pentru a nu da loc interpretărilor, dacă cineva îi cerea un sfat se ducea la chilie și venea cu o carte, ori cu Sfânta Scriptură și în dialogul cu persoana respectivă spunea: „să vedem ce spune aici sau ce ne învață Sfânta Scriptură”. Acest lucru îl făcea pentru a nu fi luat la întrebări de securitate. Așa a putut părintele Sofian să reziste în inima capitalei, să povățuiască, să îndrume și să dea cuvânt de folos tuturor celor care îl căutau. Adeseori mărturisea în biserică la ușa Sfântului Altar până la ora trei din noapte. Avea răbdare, multă răbdare, foarte multă răbdare, aproape că nu întâlnești la nimeni, răbdarea pe care a avut-o părintele Sofian. La un ceas de seară ne-a povestit că în anul 1978 a fost împreună cu câțiva ucenici și a pictat biserica Hama din Siria, deși era război au stat acolo și au terminat biserica de pictat. Din păcate această biserică a fost bombardată și distrusă. Sub dărâmăturile ei au fost descoperite vestigiile altei biserici care data din primele veacuri creștine. Odată un ucenic de-al său era mai exigent și a ocărățit pe cineva din cei ce erau acolo și ajutau la prepararea frescei. Părintele Sofian îi spune: părinte dacă ai ceva să spui, să ocărăști pe cineva, să cerți pe cineva, iată eu sunt aici, ceartă-mă pe mine, ocărăște-mă, că eu am răbdare, nu te lua de aceștia că ei nu ți-au făcut nimic.

Și așa părintele Sofian a luat asupra sa exigența altora pentru a nu fi tulburare. Această întâmplare mi-a povestit-o persoana în cauză, care s-a umilit văzând bunătatea și multa răbdare a părintelui Sofian. Prin blândețea preacuvioșiei sale a cucerit pe mulți și prin taina spovedaniei a adus multe suflete la cunoștința de Dumnezeu. Cu mult discernământ și cu dreaptă socoteală îi îndemna pe credincioși să-și deschidă sufletul, iar cei care îl căutau și primeau binecuvântare de la preacuvioșia sa, veneau mereu pentru a-și descărca sufletul. Părintele Sofian devenise atât de cunoscut ca duhovnic, încât îl căutau foarte mulți străini și de alte religii, iar de multe ori îi povățuia și unii dintre ei au primit Taina Sfântului Botez, povățuindu-i pe calea mântuirii pentru a deveni fii ai împărăției Lui Hristos. În anul 1981, la Mănăstirea Antim erau și câțiva copii, rezultați dintr-o căsătorie cu un african și o româncă, ce a fost părăsită de către soț, iar părintele Sofian îi ajuta financiar pe acești trei copii care au și fost botezați la Mănăstirea Antim.

Printre ucenicii care s-au format la școala părintelui Sofian a fost și părintele Antonie, fratele meu, iar mai târziu, cu smerenie, am fost povățuit și eu să îmbrățișez viața monahală. În anul 1981 a plecat la mănăstire, iar eu am rămas în București. În anul 1982, am vrut să mă înscriu la Seminarul Teologic din București, dar după ce am făcut actele de înscriere, părintele Sofian m-a îndrumat către mănăstire, spunându-mi că, dacă doresc să devin monah, să mă duc mai întâi într-o mănăstire cu tradiție și din mănăstire am să fac și seminarul și facultatea. În același an, la îndemnul părintelui Sofian am venit la mănăstire, mai întâi la Mănăstirea Ciolanu din Buzău, iar în ziua de 08 noiembrie, de sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, am venit la Mănăstirea Neamț. După trei ani, în anul 1985, părintele Sofian a venit la Mănăstirea Sihăstria și a stat la sfat duhovnicesc cu părintele Cleopa, iar spre seară s-a retras cu părintele stareț Arhim. Victorin Oanele și părintele Arhim. Bartolomeu Florea la stăreție.

Din întâmplare am auzit că părintele Sofian este la Mănăstirea Sihăstria și împreună cu părintele Antonie, am plecat ca să cerem binecuvântare. Părintele stareț nu ne cunoștea, dar dat fiind faptul că îl căutam pe părintele Sofian, ne-a primit și pe noi unde am stat la masă împreună. Sigur ar fi vorbit multe lucruri dacă erau numai ei, dar faptul că am venit și noi fără să fim invitați, după un timp mi-am dat seama că am greșit și ca învățătură de minte nu am mai fost în altă parte fără să fiu invitat. Părintele Sofian venea uneori prin Moldova la sfintele mănăstiri, mai întâi la Neamț unde a și ucenicit, apoi la Sihăstria, iar dacă timpul îi permitea ajungea și la mănăstirile din Bucovina, iar uneori și în Basarabia la Mănăstirea Rughi și Mănăstirea Dobrușa, unde a fost tuns în monahism. Ultima dată când precuvioșia sa a făcut acest pelerinaj a fost în decembrie 1997, când a vizitat Mănăstirea Neamț. Părintele Sofian face parte din pleiada de cuvioși ai secolului al XX-lea pe care i-a plămădit suferința într-o perioadă când Biserica a trecut prin cea mai mare încercare. Astfel, Biserica Lui Hristos a renăscut sfinți rugători către Dumnezeu în ceruri pentru neamul românesc. Nu sunt vrednic să mă numesc ucenic al părintelui Sofian, vreau doar să mă număr printre cei care l-au cunoscut pe sfinția sa și de acolo din ceruri să vegheze asupra noastră a tuturor.

VREDNICUL SLUJITOR AL LUI HRISTOS, PĂRINTELE ARHIMANDRIT SOFIAN BOGHIU (1912-2002)

Protosinghel Veniamin Goreanu
viețuitor în Mănăstirea Antim

Atunci când vorbim despre personalitățile pe care le-a dăruit neamului românesc pământul Basarabiei nu putem să nu amintim de Mitropolitul Iosif Naniescu al Moldovei, Mitropolitul Antonie Plămădeală al Ardealului, Mitropolitul Nestor Vornicescu al Olteniei, Arhiepiscopul Antim Nica al Dunării de Jos, dar și mulți clerici și monahi, printre care la loc de cinste este unul dintre cei mai mari duhovnici ai secolului trecut, Părintele Arhimandrit Sofian Boghiu de la Sfânta Mănăstire Antim din București.

Părintele Sofian s-a născut la 7 octombrie 1912, în comuna Cuconeștii-Vechi, județul Bălți, fiind al treilea copil al familiei Boghiu, primind la botez numele Serghei. După absolvirea școlii gimnaziale, având doar 14 ani, intră ca frate de mănăstire la Schitul Rughi, județul Soroca. Aici va continua pregătirea profesională prin înscrierea, doi ani mai târziu, la școala de cântăreți bisericești din Mănăstirea Dobrușa. În toamna anului 1932, după absolvirea școlii de cântăreți, este trimis la Seminarul Monahal de la Mănăstirea Cernica, unde îi va avea colegi, printre alții, pe vrednicul de pomenire Părinte Patriarh Teoctist, pe Prea Sfințitul Părinte Gherasim Cristea, Episcopul Râmnicului, și pe Preacuviosul Părinte Arhimandrit Grigorie Băbuș.

Atras de mic spre meditație și rugăciune, după cunoașterea vieții monahale atât în ținuturile natale, cât și în Muntenia, tânărul Serghei va depune voturile monahale, consacrându-și definitiv viața slujirii Mântuitorului Hristos,

primind numele Sofian, la slăvitul praznic al Nașterii Domnului din anul 1937, fiind, doi ani mai târziu, hirotonit în prima treaptă a slujirii, diaconia, în ziua Schimbării la Față a Mântuitorului, 6 august 1939. Acest moment i-a marcat întreaga viață, deoarece a căutat să pună în aplicare Evanghelia, dorind să dobândească desăvârșirea prin smerenie și credință lucrătoare.

Anul 1940 marchează un alt moment important din viața tânărului ierodiacon Sofian, respectiv strămutarea obștii Mănăstirii Dobrușa la Căldărușanii din apropierea Bucureștiului ca urmare a reanexării Basarabiei de către Rusia stalinistă, refugiindu-se din calea valului desacralizant și dezumanizant al regimului bolșevic.

Dorind să înmulțească talanții cu care cu prisosință l-a înzestrat Dumnezeu, în toamna aceluiași an 1940 se înscrie la *Academia de Belle Arte* din București, secția *Artă Decorativă*, devenind la absolvirea ei, în 1945, pictor licențiat. În paralel urmează cursurile Facultății de Teologie Ortodoxă, între anii 1942-1946, obținând licența cu lucrarea „Chipul Mântuitorului în iconografie”, ca o completare a studiilor de artă pe care tocmai le finalizase.

După șase ani de slujire ca ierodiacon, Părintele Sofian a fost hirotonit preot în ziua de 15 noiembrie 1945, zi în care este prăznuit Cuviosul stareț al Mănăstirilor Neamțu și Secu, Paisie Velicikovski, cel care se refugiase în aceste locuri din calea nedreptăților îndurate de poporul său. Hirotonia a avut loc la Sfânta Mănăstire Antim, ctitoria marelui mitropolit cărturar, de origine georgiană, personalitate remarcabilă a Bisericii, cu un destin dramatic.

Amintind în treacăt aceste date par ne semnificative pentru cei de astăzi, dar așezarea lor în crugul vremii nu a fost întâmplătoare. Este o lucrare a proniei divine care arată că și nedreptatea și suferința pot rodi la fel de bogat ca și tihna vremurilor în care toate par că doar contemplă. Venirea Părintelui Sofian la Mănăstirea mitropolitului martir Antim

Ivireanul îl va lega definitiv de destinul acestuia. Iar aceasta se va vedea lămurit la doar trei ani de la numirea sfinției sale ca stareț. Astfel, în vara anului 1958, este arestat și închis împreună cu alți 16 intelectuali, clerici și mireni, din cadrul mișcării spirituale „Rugul Aprins”, care își desfășura activitatea în această oază de spiritualitate din centrul capitalei.

Părintele Sofian cunoștea bine tainele Filocaliei, dar și scrierile marilor duhovnici ruși Ignatie Briancianinov, Teofan Zăvorâtul, Ioan de Kronștadt, pe care le răspândea în copii dactilografiate ori scrise de mână, credincioșilor de la Antim încă din primii ani ai stăreției sale (1950-1955). Prin această activitate se încerca păstrarea vie a credinței în acești primi ani ai dictaturii comuniste, în ciuda riscurilor foarte mari pe care le presupunea răspândirea adevărului într-o epocă a minciunii. Deși părea timid și neexperimentat, Părintele Sofian a înțeles că nu putem câștiga mântuirea decât prin asumarea credinței până la jertfă, implicându-se în revigorarea vieții duhovnicești a credincioșilor din Capitală, prin cateheze, predici ocazionale, intensificarea programului liturgic etc. La Mănăstirea Antim și-au găsit alinarea mulți iubitori de Hristos din Estul Europei, printre aceștia numărându-se și Ioan Culâghin, care avea rugăciunea inimii. Acest cuvios părinte i-a fost un apropiat părintelui Sofian, îndrumându-l să cunoască și să se bucure de dulceața rugăciunii și a meditării, a invocării lui Dumnezeu continuu.

Între 1958 - 1964 împărtășește soarta întregii elite culturale și spirituale românești, fiind deținut politic, condamnat la 15 ani de muncă silnică. În pofida durității tratamentelor aplicate deținuților politici, părintele Sofian a profitat de această situație pentru a se apropia și mai mult de Dumnezeu, Cel care suferise infinit mai mult pentru noi. De aceea, vorbind ulterior despre anii de detenție, declara: „Dacă pot zice așa, mie mi-a plăcut în închisoare [...] Era bine acolo. Mult mai bine decât aici, în așa-zisa noastră libertate. Te puteai concentra [...] Nimic nu te distrăgea de la Dumnezeu. Pe când afară... câte probleme!”

După aproape un veac de lupte și jertfă, în dimineața zilei de 14 septembrie 2002, în chiar ziua Înălțării Sfintei Cruci, starețul Mănăstirii Antim, părintele Arhimandrit Sofian Boghiu, a fost chemat la Domnul. Unii dintre ucenicii părintelui au văzut în trecerea la Domnul o mărturie că întreaga viață cuviosul părinte a purtat cu demnitate și vrednicie Crucea pe care Dumnezeu i-a rânduit-o.

Evocând personalitatea duhovnicească a celui care tocmai se strămutase la veșnicele locașuri, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Teofan sublinia faptul că prin această trecere în veșnicie „Împărăția cea de sus se îmbogățește cu un pământean. Pământul, în logica lumii, este mai sărac cu un om ceresc. Omenirea, în logica credinței, devine mai bogată, căci, acolo sus, un rod al ei, găsindu-și odihna, se ostenește în rugăciune pentru oameni”.

Curtea mănăstirii Antim a devenit neîncăpătoare, iar ucenicii și fiii duhovnicești preoți, monahi și credincioși din țară și străinătate, cu flori în mână, au venit la priveghi și au înălțat rugăciuni pentru sufletul părintelui duhovnic Sofian. Slujba prohodului a fost oficiată de vrednicul de pomenire Patriarh Teoctist, care a evocat personalitatea unui bun prieten, fost coleg la Seminarul de la Cernica și un apropiat colaborator după ce a fost ales ca Patriarh al României.

La mai bine de o jumătate de veac, trupul ostenit al Părintelui arhimandrit Sofian și-a găsit odihna până la Învierea cea de Obște acolo unde se adăpostise de dușmanii ce-i cotropiseră ținutul, în pământul Căldărușanilor, care și-a deschis încă o dată brațele, pentru a-l primi pe cel care a zugrăvit în sufletele atâtor generații icoana sfântă a Învierii și a vieții veșnice în lumina iubirii părintești a Tatălui ceresc.

Părintele Arhimandrit Sofian Boghiu - „duhovnicul Bucureștilor”

Privind în ansamblu activitatea Părintelui Sofian, vedem că, după cum era și firesc, principala preocupare era aceea de a zidi sufletele celor care călcau pragul Mănăstirii „Tuturor Sfinților”, de a alina rănilor celor greu încercați, de a strecura în sufletele celor deznădăjduiți raza speranței și certitudinea ocrotirii Părintelui ceresc. De aceea, privind în oglinda propriei vieți, singur va mărturisi conștiințiozitatea cu care s-a dedicat acestui tip de slujire a semenilor: „Când am fost solicitat de bolnavi și credincioși niciodată nu i-am refuzat, nici i-am întristat cu ceva; ci am făcut tot ce mi-a stat în putere să-i folosesc, să-i mărturisesc, să-i împac cu Dumnezeu și cu oamenii”.

Părintele Sofian atrăgea ca un magnet oameni de cele mai variate categorii sociale și intelectuale. Având o pregătire teologică temeinică, putea face față cu ușurință oricărui tip de provocare duhovnicească. Așa se face că, datorită relațiilor sale cu Mișcarea Rugului Aprins (lucru pentru care a și făcut pușcărie), dar și datorită calității sale de duhovnic, era căutat nu doar de simplii credincioși, ci și de cei care făceau parte din elita culturală și intelectuală a vremii, fiind capabil să răspundă problemelor și provocărilor specifice epocii.

L-am cunoscut în anul 1992 când s-a făcut proclamarea solemnă a canonizării Sfântului ctitor martir Antim Ivireanul, iar după admiterea la Facultatea din București i-am călcat pragul de mai multe ori pentru sfat și îndrumare. L-am admirat pentru felul în care ne-a primit în chilia modestă din casa stăreției de astăzi, cu blândețe și dragoste, cu responsabilitate și determinare, îndemnându-ne: „să vă rugați și să studiați mult că Basarabia are nevoie de preoți vrednici”. Mereu era cineva la ușa părintelui și pe toți îi primea cu conștiința că îl primește pe Hristos.

L-am vizitat cu ocazia Nașterii Domnului și m-au impresionat lacrimile pe care le-am văzut pe obrajii părintelui

când și-a adus aminte de familie și de locurile natale, dar și de părinții îmbunătățiți pe care i-a cunoscut în Basarabia la Dobrușa, Rughi și Căpriană. S-a bucurat de redeschiderea acestor vetre monahale de altă dată și a donat o parte din biblioteca sa mănăstirii Dobrușa, având o relație aparte cu părintele stareț Damian și cu părinții de acolo.

Unul dintre apropiații părintelui Sofian, părintele Grigorie Băbuș, mulți ani director al Bibliotecii Sfântului Sinod, îmi povestea adesea de calitățile deosebite ale părintelui Sofian, om al rugăciunii și al cărții, premiant al Seminarului de la Cernica și coleg de bancă. Își aducea aminte cu drag și spunea: „*Sofian era cel mai bun, avea o memorie deosebită, era primul în clasă*”. Un om care avea simțul măsurii și care pentru a-și putea lucra mântuirea în liniște a refuzat să primească slujirea arhierescă când i s-a propus.

Personalitate de o smerenie exemplară, Părintele Sofian nu a dorit să facă din duhovnicie o cale de afirmare, fapt pentru care nu a fost un scriitor consacrat al genului, ceea ce avem de la dânsul fiind mai ales interviuri, predici, conferințe, cateheze.

Nenumărații ucenici pe care sfinția sa i-a avut mărturisesc și astăzi dragostea cu care părintele îi primea la orice oră din zi și din noapte, amintindu-și încă de spovedaniile prelungite până târziu în noapte, astfel încât nici un suflet să nu plece nemângâiat.

Având chipul radiind de lumina harică, marele duhovnic îți transmitea, fără să scoată o vorbă, bucuria vieții chiar și în suferință, bucuria de a te regăsi în Biserică – Trupul lui Hristos, dorința și hotărârea de a te ridica atunci când cazii și de a urca pe treptele desăvârșirii. După trecerea la Domnul a părintelui Sofian, am văzut pe mulți dintre fiii duhovnicești pășind pragul mănăstirii Antim și căutând alinarea și mângâierea la ucenicii părintelui stareț, la părinții care transmit mesajul Evangheliei și dragostea urmării lui Hristos.

Părintele Sofian - prietenul săracilor

În Așezământul Mănăstirii „Tuturor Sfinților”, întocmit de către ctitorul său, mitropolitul martir Antim Ivireanul, este stabilit ca mănăstirea să ajute pe cei săraci atât clerici, cât și mireni, iar părintele Sofian a fost un bun chivernisitor și împlinitor al testamentului. Avea o grijă aparte ca nimeni să nu plece nemângâiat fără o bucată de pâine sau un bănuț. După slujbă mulți credincioși rămâneau la masă la trapeza mănăstirii, iar seara toți cei care aveau nevoie de hrană veneau ca să primească de la masa călugărilor. Această rânduială se respectă, de altfel, și în zilele noastre.

Îmi spunea o fiică duhovnicească a sfinției sale că Părintele Stareț Sofian avea mare grijă de cei bolnavi și neputincioși. În fiecare post primea caietul cu adrese și plicuri cu bani pentru acești oameni neajutorați. Iar atunci când auzeau că vin de la părintele lor acești bătrâni începeau să lăcrimeze și să mulțumească lui Dumnezeu pentru purtarea de grijă. Din cele relatate putem cu ușurință să desprindem dragostea părintelui Sofian pentru cei aflați în nevoi și felul în care a știut să desfășoare activități filantropice în acele vremuri de tristă amintire. Am rămas plăcut impresionat să ascult aceste mărturisiri și să văd cum practic Biserica a rămas alături de fiii ei și după instaurarea regimului de dictatură comunistă.

Părintele Sofian - traducător al Scripturii și al vieților sfinților în culori

În mod neîndoielnic, istoria monahismului românesc va lega de-a pururi numele părintelui Sofian de cel al Mănăstirii Antim. Cu toate acestea, multe alte lăcașuri din țară și din străinătate poartă peste veacuri urma mâinilor sale, cu a căror smerită trudă le-a împodobit. În București, poartă amprenta pensulei Părintelui Sofian următoarele mănăstiri și biserici: Mănăstirea Saon (1957), Mănăstirea Radu-Vodă (1973), Mănăstirea Darvari (1964 și 1993), Biserica „Nașterea Maicii Domnului” - Bumbăcari (1962-1977), Biserica Pitar Moș (1964),

Biserica Hagiu (1970), Biserica Parohiei Tudor Vladimirescu (1970), Biserica Sfântul Visarion (1987-1988), Biserica Doamna Oltea (1977), Biserica Bradu Staicu (1977). De asemenea, și-a lăsat amprenta și pe alte biserici cum ar fi: Mănăstirea Agapia (1970), Mănăstirea Dealu (1982), Mănăstirea Bistrița (1982-1989), Mănăstirea Deir-El-Harf - Liban (1971-1972), Catedrala din Homs - Siria (1978), Biserica din Hama - Siria (1979), Biserica din Muncel - jud. Alba (1969), Biserica Ițcani - jud. Suceava (1969), Biserica Gușterița - jud. Sibiu (1970), Biserica Măldărești Bacău (1983) sunt doar câteva dintre locașurile în care putem admira sensibilitatea artistică și limbajul culorilor din arta sacră a părintelui Sofian. Pe lângă acestea, Preacuvioșia sa a mai făcut devizul multor biserici, fie de restaurare sau de pictare în acei ani grei.

Ca pictor consacrat, Preacuvioșia Sa a mărturisit adevărul dumnezeiesc prin imagine, l-a tălmăcit prin intermediul liniei și al culorii, l-a făcut accesibil prin delicatețea și frumusețea compoziției, a întregului ansamblu.

O atenție deosebită a acordat-o teologiei icoanei, a înțelegerii tainelor dumnezeiești prin icoană. Poate tocmai de aceea nu a lăsat nimic scris, pentru că scrierea lui a fost una plastică. Nu a lăsat tratate de teologie sau eseuri de duhovnicie, ci, schimbând condeiul cu penelul, a lăsat o operă la îndemâna oricui, dar accesibilă ca esență doar celor care sincer caută adevărul. Pentru a pătrunde taina icoanei trebuie să trăiești taina Celui care a luat chip de rob și la înfățișare S-a făcut ca un om (Filipeni II, 6-11).

Iată de ce activitatea Părintelui Sofian poate fi caracterizată ca fiind una deosebit de complexă, dar o complexitate de o subtilitate covârșitoare. Această trăsătură este specifică doar personalităților care au trăit o viață în smerenie, cu conștiința faptului că n-au făcut altceva decât să-și facă datoria; tot ceea ce au făcut nu a fost decât ceea ce erau datori să facă după cuvintele Mântuitorului că „Suntem slugi netrebnice, pentru că am făcut ceea ce eram datori să facem” (Luca XVII,10).

După cum spunea un alt mare duhovnic contemporan, Părintele Ioanichie Bălan, vocația și rostul Părintelui Arhimandrit Sofian pe pământ a fost să împodobească și să înnoiască suflete și biserici, icoane și oameni. Să săvârșească cele sfinte, să învețe pe oameni, să mângâie, să aline și să se jertfească pe sine pentru mântuirea altora; să aducă speranță, ordine și frumos, acolo unde este tristețe, dezordine și urât; să fie întotdeauna cu Dumnezeu și cu oamenii prin cuvânt și culoare, prin căldura inimii care dă viață cuvântului și prin căldura culorilor care dau transparență și profunzime divină icoanelor.

„Blând și smerit, arzând drept ca o lumânare în fața noianului de suferințe, și-a purtat Crucea cu răbdare și supunere, biruind vitregiile și prigoana, pentru a se înălța la ceruri de ziua ei. Nu știu dacă părintele Sofian a aflat până la urmă Chipul Domnului. Dar știu că această neîncetată căutare ne-a lăsat pe noi să zărim în fuga timpului, încă din viața aceasta, Chipul Sfințeniei”. Astfel și-l amintește pe Părintele Arhimandrit Sofian un distins ucenic, marcat încă de blândețea rară care îl caracteriza, modestia, calmul, îndelunga răbdare și cultura teologică temeinică.

La împlinirea a șapte ani de la trecerea la Domnul a unuia dintre vrednicii slujitori ai Bisericii noastre, cu bucurie sfântă ne amintim de vrednicul de pomenire Arhimandrit Sofian Boghiu și avem convingerea că a fost primit în Raiul desfătării pentru credința lucrătoare și purtarea cu demnitate a Crucii lui Hristos. Credincioșii de la mănăstirea Antim și fiii duhovnicești ai părintelui Sofian merg în fiecare an la marile sărbători și la ziua pomenirii la mormântul părintelui de la mănăstirea Căldărușani. Evlavia credincioșilor și credința curată mărturisită prin fapte și lucrare ne face să credem că într-o bună zi acest mărturisitor al lui Hristos va fi trecut în rândul sfinților și va fi înscris în calendarul Bisericii noastre.

Veșnica lui pomenire !

PĂRINTELUI SOFIAN – DASCĂL AL RUGĂCIUNII

Ieromonah Adrian Făgețeanu
Duhovnic în Mănăstirea Antim

Ce m-a impresionat la Părintele Sofian, încă de la venirea mea la mănăstirea Antim acum peste 60 de ani, era acrivia cu care citea pomelnicele credincioșilor. Se identifica aproape cu omul necăjit care-i cerea să se roage pentru el sau pentru cei apropiați. Întâmpina pe fiecare cu multă înțelegere și dragoste, și-și asuma durerea lui.

Am fost și eu în obștea Rugului Aprins, mai mult făceam treaba Martei decât a Mariei, dar observam la Părinții Daniil și Sofian râvna lor de a deprinde rugăciunea, liniștirea și trezvia minții de la Părintele Ivan Kulâghin. Erau sporiți și statornici de pe atunci în această lucrare lăuntrică.

Uneori mi se părea că Părintele Sofian era exagerat când făcea milostenie, sau când prelungea timpul spovedaniei până după miezul nopții, dăruind tuturor un ajutor, un sfat, o încurajare... L-am prețuit mult, el fiindu-mi duhovnic de atunci din anii '46-'47. M-a primit din nou cu bucurie în obște la Antim după ce am fost în pușcărie și m-a sfătuit mereu cu înțelepciune, temperându-mi de fiecare dată revoltele și firea mea iute. Cred că Dumnezeu i-a primit osteneala și rugăciunile în care eram cuprins și eu și în care nădăjduiesc să fiu cuprins și acum. Dumnezeu să-l așeze între Sfinții Lui... Iar pe noi să ne lumineze Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos să ne rugăm pentru el, pentru noi, și pentru semenii așa cum ne învăța mereu...

PĂRINTELE SOFIAN – ICONAR ȘI ZIDITOR DE SUFLETE

Ierodiacon Gamaliel Sima

Mănăstirea Cernica

Pe când mă aflam cu ascultarea în biserică vine la mine o creștină între două vârste și mă întreabă: „Părintele Sofian este în mănăstire?”. Întrebarea mi-a sunat ciudat, Părintele fiind trecut la Domnul de multșor. Mi-am zis în sine că acea persoană se prea poate să nu știe că e plecat dintre noi, și întreb la rândul meu: „Dar pentru ce îl căutați?”. Vine și răspunsul: „L-am visat pe Părintele Sofian. Nu-l cunoșteam dinainte de vis. El mi-a spus că este de la mănăstirea Antim și că dacă vreau să mă fac bine de boala mea să vin la slujba de Maslu”. Am rămas o vreme înmărmurit, apoi, cu binișorul i-am spus ce trebuia să știe despre Părintele și că este bine să-i urmeze sfatul. Fața acelei persoane trăda uimirea și nutrea nădejde în vindecare miraculoasă. Așa s-a și întâmplat.

Mai deunăzi a venit o tânără să-mi ceară amănunte biografice despre Părintele pentru că îi trebuiesc la lucrarea de licență în sociologie. Sociologie? Părintele Sofian? De unde și până unde? Deoarece eu sunt studentă la sociologie și din recunoștință față de Părintele vreau să-i dedic lucrarea, îmi răspunde tânăra. Cum așa? Întreb nedumerit. Îmi spune că Părintele a ajutat-o cu rugăciunea să zamislească și să nască o fetiță, în condițiile în care nu puteam avea conform datelor medicale. Arătându-mă interesat de întâmplarea minunată, o las să-mi istorisească: „L-am visat pe Părintele Sofian, pe care nu l-am cunoscut mai înainte, că-mi spunea în vis să vin la mormântul său să ne rugăm împreună. I-am spus dimineață soțului meu visul și nu m-a luat în serios, însă trei noapți la rând am avut același vis. Bărbatul meu, mai înainte sceptic, a visat mai apoi și el tot trei noapți la rând pe Părintele și același conținut. Atunci am întrebat-o pe mama, care îl cunoscuse,

unde este înmormântat Părintele. Ne-am deplasat la Căldărușani, ne-am plâns amarul la mormântul Părintelui și am plecat de acolo senini. La scurtă vreme am rămas însărcinată. Slavă lui Dumnezeu pentru toate!". Auzind și bucurându-mă cu sufletul, i-am dat tinerei toate datele aflate la îndemână referitoare la viața pământească a Părintelui nostru.

După cum vedeți, alții au ce să spună despre Părintele, însă, în ce mă privește, câte mai pot adăuga? Și apoi, cuvintele în frază n-ar putea exprima atât de mult relația mea filială cu Părintele Sofian altfel decât în versuri.

BUNUL MEU AVĂ ICONAR (dedicată Părintelui Sofian Boghiu)

Să-ți spun,
acum și aici
că-mi pare rău ?

Îmi pare rău
că n-am știut
să prețui timpul
ostenelilor tale,
când te plecai
la greu
asupra mea
și mă certai
ca pe-un zăbavnic,
lovind cu șoapta tainei
inima spre rugăciune!

Îmi strămutai departe
hotarele micimii mele.

Lărgitu-m-ai ...

către adâncul
înălțimii tale,
căci n-ai mai vrut
să știi
a-ți pune
bunătății gard!

Cereai doar pacea
ca să-ți mânui
ostenitu-ți trup –
prescură de firimituri
din multe frământări ...

Nu te-a gustat,
doar
cine nu te-a vrut.

Lumini pătrunse de răcoare
mă odihneau atent
ochii tăi ...
Sub adumbrirea caldă
a privirii tale
mă simțeam ca un fiu!

Și apoi ...
ca pe-o coală gata
la lucru de-nceput
puneai cu pana crucii
sensibile suspine
peste
crâmpeiul sufletului meu ...

Bunul meu avă iconar!

A CĂUTAT SĂ-ȘI FACĂ MISIUNEA PRIN CUVÂNT ȘI ARTĂ SACRĂ

Preot Iconom Stavrofor Petru Ciobanu și soția sa **Angela**

Am avut privilegiul de a-l cunoaște pe Părintele Arhimandrit Sofian Boghiu, unul dintre cei mai de valoare pictori bisericești și teologi, între anii 1969 - 1971 când printr-o stăruință a Înalț Prea Sfințitului Mitropolit Antonie, pe acea vreme Episcop Vicar Patriarhal și Președintele Comisiei de Pictură Bisericească, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian cu greu a aprobat ca Părintele Sofian, care deja era angajat în lucrările de pictură la Mănăstirea Dealu, a acceptat ca mai întâi să picteze Biserica Monument istoric din Parohia Slatina. A fost pentru mine una dintre cele mai mari împliniri din viața mea, avându-l pe Părintele Sofian în preajmă aproape un an de zile.

A pictat la lumina lămpilor cu gaz nefiind în acea vreme iluminat electric. Pictau uneori până după miezul nopții și împreună cu ucenicii lui cântau ca într-un cor îngeresc. Când intram seara în biserică să-i invit la cină mi se părea ca sunt în cer. Slujeam împreună în duminici și sărbători. Ambianța în care serveam masa era o încântare pentru noi, se discutau probleme teologice mai ales de duhovnicie și de viață spirituală, din tezaurul de învățături pentru trăirea noastră în Iisus Hristos Domnul.

Era de o seninătate și blândețe neasemuită. Niciodată nu l-am văzut trist sau nemulțumit de ceva. Pe Părintele Sofian e greu să-l creionezi în cuvinte. Îl ai în suflet și-l iubești așa cum iubești sfinții.

Ne-a împodobit Biserica cu una din cele mai duhovnicești picturi din Bisericile din țară. Ne-a umplut inimile cu bunătatea și dragostea care revărsau din chipul, glasul și blândețea din

privirea lui. Legătura cu Părintele Sofian a continuat și după ce s-a terminat pictura Bisericii. Ne-a îndrăgit așa cum l-am îndrăgit și noi. Îi invitam la hramul Bisericii sau mergeam noi la Mănăstirea Antim, unde ne primea cu aceeași bunătate și iubire ca gazdă, așa cum știa să fie și oaspete. Ne-am mândrit și ne mândrim cu Biserica pictată de Părintele Sofian. A fost darul nostru de la Dumnezeu.

În cartea de aur a bisericii se pot vedea semnături de oameni luminați care au scris frumos despre pictura Părintelui Sofian. Mari Ierarhi ca: Preafericitul Părinte Teoctist, Înalt Preasfințitul Antonie, Părintele Stăniloae, Olivier Clement și alții.

Credem că Părintele Sofian se roagă pentru noi acolo în ceata Sfinților. Dovada este că, deși sunt pensionar, Dumnezeu m-a binecuvântat să slujesc tot la această Biserică bucurându-mă în continuare de înduhovniceasca pictură alături de enoriașii mei care m-au ajutat și susținut în timpul lucrărilor.

Noi nu putem decât să mulțumim lui Dumnezeu pentru darul ce ni l-a făcut petrecând un timp alături de Părintele Sofian de la care am învățat atâtea lucruri plăcute lui Dumnezeu.

PĂRINTELE SOFIAN – OMUL LUI DUMNEZEU

Preot Florin Busuioc

București

Îndemnat de o fiică duhovnicească de-a părintelui Sofian, am pornit temător pe drumul către mănăstirea Antim. Căutam un om care să-mi dea putere să merg pe calea pe care abia pornisem. Doream să fiu student la Facultatea de Teologie, doream să-i închin lui Dumnezeu viața mea sub această formă. Îmi răsunau în minte cuvintele doamnei care mă îndreptase în această direcție: „Cu binecuvântarea lui Dumnezeu, prin mâna părintelui Sofian, vei fi admis la Facultatea de Teologie.”.

După încheierea slujbei de priveghere urma să îl aștept pe părintele Sofian afară, lângă ușa sfântului altar. Am fost surprins de mulțimea oamenilor care aștepta acolo ieșirea acestuia.

La un moment dat și-a făcut apariția un bătrân simplu, cu barba albă, având o față luminoasă ce contrasta cu hainele negre. Privirea sa blândă, liniștită, mângâia și încălzea inimile celor ce erau în așteptare. Cu răbdare, a ascultat pe fiecare, găsind cuvânt potrivit pentru problemele prezentate.

Îmi amintesc cu emoție momentul în care mi-a venit rândul să mă apropii și să-mi prezint păsul. Și-a așezat mâna pe creștetul meu și a rostit o rugăciune. Apoi a spus: „Dumnezeu să te binecuvinteze să fii un preot bun!”. Am mulțumit, am sărutat mâna ce mă binecuvântase și am pornit spre casă. Aveam sufletul liniștit, împăcat, cu deplina nădejde că Dumnezeu îmi poartă de grijă în fiecare clipă. Purtam cu mine siguranța că Domnul este aproape și mă ține în brațele Sale.

Ulterior, am revenit la Mănăstirea Antim, cu precădere la slujbele ce se bucurau de prezența părintelui. Doream să mă

împărtășesc din darurile lui Dumnezeu care se revărsau cu generozitate spre noi prin Sfinția Sa. Părintele impunea slujbelor la care participa un ritm liniștit, așezat, care reușea să îndepărteze credincioșii de tumultul problemelor personale și să-i determine să aibă conștiința faptului că sunt așezați în fața Domnului. Prezența sa era suficient de discretă încât să nu oprească privirile la sine, ci să le îndrepte către Cel Căruia îi slujea.

La finalul slujbelor părintele rostea un cuvânt de învățătură. Vorbea într-un stil accesibil tuturor, reușind să răspundă frământărilor și să rezolve multe probleme interioare ale celor prezenți. Cuvântările sale erau în mare parte inspirate din înțelepciunea Sfinților Părinți ai Bisericii și Sfinților *Bătrâni egipteni* (*Patericul egiptean*), dovedind o aprofundare prin experiență a scrierilor acestora. Reușise să dobândească o viziune duhovnicească asupra lucrurilor care oferea rezolvări extrem de simple dilemelor complicate în care se găseau cei mai mulți dintre ascultători, sufocați de mulțimea grijilor și a patimilor.

Ceea ce mi-a rămas cu putere în amintire este bucuria prezenței lui Dumnezeu ce emana din acest om. De multe ori amintea de durerile de care a avut parte în timpul vieții și cum acestea l-au determinat să-L caute cu putere pe Dumnezeu și să exerseze cu stăruință rugăciunea inimii.

Ultima întâlnire cu părintele Sofian a avut loc cu ocazia primei vizite în România a Starețului Efreim de la mănăstirea Vatoped din muntele Athos, la Paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă *Justinian Patriarhul* din București. Pe atunci eram student teolog și slujeam ca paraclisier în acel locaș de rugăciune. Deși se putea vedea că este bolnav, părintele a păstrat luminozitatea chipului și bucuria întâlnirii cu ceilalți. Mărturia lui îmi dă și acum tărie când sunt încercat de necazuri și încredințarea cuvintelor: „Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia. Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul.” (Matei 5, 4-5).

DESPRE ARHIMANDRITUL SOFIAN BOGHIU

(prefață la cartea *Smerenia și Dragostea, însușirile trăirii ortodoxe*)

Academician Virgil Cândea

Culegere de povățuiri duhovnicești, contemporană nouă – așadar o dovadă că gândirea și trăirea creștină sunt nu numai cu puțință, ci vii și lucrătoare în această epocă pe care Cuviosul Paisie, Starețul Mănăstirii Neamț, o numea, încă de acum trei veacuri, „vremile cumplite de acum”-, cartea de față este, deopotrivă, un document al vieții religioase românești de la cumpăna dintre al doilea mileniu și cel de-al treilea. Înțelegerea deplină a acestor sfaturi către tineri, rostite de Părintele Arhimandrit Sofian, s-ar cuveni lărgită cândva prin referiri la filiația spirituală a Prea Cuvioșiei sale, la ucenicia sa în vetre vestite ale monahismului nostru de dincolo și dincoace de Prut, prin mărturii despre Părinții de un gând și o viețuire cu dânsul din mănăstirile Cernica, Sfântul Antim sau Plumbuita, ca Ioan cel Străin, Daniil (Sandu Tudor), Petroniu, Benedict Ghiuș, Felix Dubneac, Damian Stogu și alții.

În anii imediat următori celui de-al doilea război mondial, în special până la înțetirea prigoanei comuniste (dar și după aceea), se aflau în București sfinte lăcașuri cu viață liturgică intensă, cu slujitori de mare vrednicie; erau duhovnici îmbunătățiți care au împlinit împreună misiunea providențială de îmbărbătare și îndrumare creștină a credincioșilor Bisericii noastre.

Cursul vieții duhovnicești într-o comunitate creștină se aseamănă adesea firelor de apă, numite ponoare, când se strecoară pe sub pământ și izbucuri, când ies din nou la suprafață.

Tradiția rugăciunii neîncetate și a căutării căilor desăvârșirii părea să fi intrat la noi într-o perioadă de secetă în secolul al XIX-lea, după înflorirea învățăturilor filocalice și a viețuirii monahale din deceniile de aur ale reînnoirii isihaste de sub poava Cuviosului Paisie și a ucenicilor lui. Dar unele cristaline și dătătoare de viață ale Tradiției au ieșit din nou la lumină, curate și puternice, în anii dintre cele două războaie; ele au rodit în ogorul credinței românești atunci când râvna trezvitoare a Părintelui Dumitru Stăniloae și a duhovnicilor din sihăstriile Carpaților le-a deschis matcă nouă către cei însetați de „apă curgătoare întru viață veșnică”, din care cel ce va bea „nu va mai înseta în veac” (Ioan 4, 14). În ponoare, sub cele patru decenii de suspiciune și represiune oficială față de orice manifestare de „misticism”, aceste izvoare de apă vie au fost păstrate limpezi în taina relației dintre duhovnici și ucenici, arătându-și din nou puterea regeneratoare în Biserica Ortodoxă Română umilită, nedreptățită, dar nebiruită.

Care au fost resursele de Adevăr și Trăire ce au întărit creștinătatea românească în anii ei de încercare s-a văzut după decembrie 1989 din ridicolul ofensivei sectelor trimise pentru o „misiune” inutilă și absurdă într-o țară în care Cuvântul fusese predicat cu două milenii în urmă de Sfântul Apostol Andrei, întemeindu-se astfel una dintre cele mai vechi și mai puternice Biserici. S-a văzut, de asemenea, din cererea și răspândirea îmbelșugată a cărților mult timp interzise de cenzura ateistă, a acestor izvoare de învățătură și viețuire creștină pe care se întemeiasă cu cinci veacuri în urmă însăși cultura românească. S-a văzut, mai ales, din întoarcerea către Cuvântul dumnezeiesc a celor lipsiți de puterea Lui ziditoare: cum ar fi tinerii studiosi ai acestei țări, nu numai teologi, ci din toate ramurile cunoașterii, dornici, pentru viața lor, de teme sigure și orientare nerătăcită, căutători ai Luminii care risipește întunericul și confuzia „veacului cumplit de acum”.

Rostul providențial al întâlnirii dintre povețele iscusite ale Părintelui Sofian și setea de adevăr a tinerilor din Asociația

Studentilor Creștini Ortodocși Români (ASCOR) apare din mărturisirea care încheie cartea de față. În numele celor de un gând și o inimă cu el, care i-au încredințat, pentru anii grei de început, problemele asociației, cu intuiție sigură și ascultare de ucenic, Tudor Popescu a cerut răspunsuri și soluții iscusitului dascăl și chip de viață duhovnicească din Mănăstirea Sfântului Antim, Părintelui ale cărui cuvinte ziditoare de suflet împletesc firul tradiției paisiene cu experiența grupului de rugăciune și reflecție creștină „Rugul Aprins”.

Prin această carte, o parte dintre studenții bucureșteni preocupați de viața întru Hristos au ales să-i ceară cuvânt de mântuire Părintelui Sofian, întărit în lucrarea lui de învățătura Părinților filocalici (împrospătată de Părintele Stăniloae și de pilda unui isihast al vremurilor noastre, venit chiar din infernul totalitar sovietic) și sporit prin încercările proprii din temnițele comuniste.

În sfaturile Părintelui Arhimandrit, tinerii din ASCOR au aflat arme de apărare în lupta cu cel puțin patru capcane cu care se confruntă azi căutătorii Adevărului. Cartea de față se adresează însă nu numai tinerilor, ci oricui își începe urcușul duhovnicesc, pentru că, în acest domeniu, cei mai mulți suntem abia la începutul drumului, indiferent de vârstă.

Citind, să-i mulțumim Părintelui Stareț pentru povețele sale, cunoscând că recunoștința noastră i-o putem arăta într-un singur chip: împlinind cele pe care cu înțelepciune și cu dragoste ni le spune.

OMUL SE VEDE DIN FAPTELE LUI

Emanuel Bădescu

Cabinetul de Stampe

Biblioteca Academiei Române

L-am cunoscut pe Părintele Sofian. Cum să nu?! Doamne, ce impunător era! Și nu prin statură, ci prin blândețe și liniște. Avea un chip... extraordinar. Nu am fotografii cu dânsul. Vedeți?! Când întâlnești oameni cu totul ieșiți din tipare, ai sentimentul că sunt eterni, că nu vine o vreme în care nu vor mai fi. Pe de altă parte, fotografia presupune un circuit al imaginii. O intruziune în chiar intimitatea spațiului monahal. Și nu știu dacă Părintele ar fi fost de acord să fie fotografiat. Era un om cu totul deosebit. Retras. Pe de altă parte, de ce să nu recunosc, chiar nu mi-a dat prin cap să-l fotografiez. Când îl vedeai, realitatea din jur dispărea.

Am auzit că se dorește canonizarea lui. Mi se pare cât se poate de nimerit. Îl găsesc la fel de mare ca pe Sfântul Constantin Brâncoveanu, deși pe alt palier. Unul a murit ca un martir, având o avere fabuloasă. Se zice că ascunsese în Hanul Colței (unde este astăzi cinematograful Luceafărul) comoara Templierilor. Nu se știe cum, după moartea lui această comoară a dispărut din Valahia și a ajuns tocmai la Veneția. Apoi și de acolo a dispărut. Însă să revenim la Părintele Sofian! Dânsul ține de altă realitate, de poezie. Ce au finanțele cu poezia, nu?!

Acum când privesc în urmă, pot să spun că m-a marcat. Nu m-a influențat! Dovadă că nu m-am preoțit. M-a marcat într-un mod decisiv prin faptul că m-a făcut să-mi placă erudiția. La Părintele Sofian găseai pe masă nu numai cărți de teologie, ci am văzut cărți de știință, de fizică. Odată am văzut o *Introducere în știință*. Impresionant! Avea răspuns la orice gen de întrebări. Era un mare gânditor și un om foarte introvertit. Și vedeți, felul

acesta de oameni rămâne oarecum neștiut, necunoscut oamenilor obișnuiți. Era foarte introvertit, repet. Un om care citea mult, care studia, se interesa. Să știți că un om care nu citește exclusiv cărți de teologie, ci citește și din zootehnie, și din fizică, și din muzică, vine cu o altă deschidere, cu o altă înțelegere a credinței. Mai aleasă, mai largă, mai conștientă. Vedeți, un om care dorește să înțeleagă Creația din mai multe perspective, va înțelege și mai bine credința. Dar să revenim la Părintele Sofian.

Când l-am cunoscut, să tot fie 35 de ani, eram un puști în clasa a IX-a. Mă aducea mătușa mea. Ea stătea pe Griviței. Nu mi-a spus niciodată de ce, dar avea o dragoste aparte pentru Antim. Și m-a adus la Părintele Sofian. Ce să vă zic? Îi puneam întrebări de o proastă calitate. Și mă refer la percepția receptorului, că pentru mine ele erau foarte interesante. Nu aveam sentimentul inutilității întrebării în fața dânsului, ci sentimentul penibilului. Dar Părintele răspundea. Răspundea tuturor și răspunsurile dânsului veneau peste tine ca un râu și te spălau. Apoi nu mai aveai întrebări. Te copleșea liniștea. Trăia adunat, în sine. Și plecai cu o mulțumire sufletească teribilă. Deși propriu-zis nu aveai de ce. Ei, vedeți, asta cred eu: că Părintelui i s-a dat încă din timpul vieții darul facerii de minuni. Însă repet, m-a făcut să iubesc erudiția. Un om cu totul deosebit.

Părintele Sofian emana liniște și interiorizare. Și sunt absolut convins că s-a descoperit celor de care se simțea atașat. Ei bine, la ei trebuie căutate mărturiile despre calitatea Părintelui, adică despre sfințenia sa. Însă, nici pe departe nu e hazardată dorința de a fi canonizat.

Veneam la Antim ca să-l văd pe Părintele Sofian. Îmi era de ajuns să-l văd ca să primesc și eu un pic din sfințenia dânsului.

Era impunător. Nu prin statură sau altceva. Ci prin sfințenie. Când apărea, vedeai că era înveșmântat, efectiv, într-o aureolă. De jur împrejur. Și asta te schimba instantaneu. Se

revărsa din dânsul această stare pe care o atinsese. Nu era numai delicatețe. Era mult mai mult decât atât.

Știam că era vorba de sfințenie. Pentru că și dacă ai fi venit la dânsul cu gândurile cele mai murdare sau dacă ar fi venit cineva chiar cu gândul să-l asasineze, imediat ce l-ar fi văzut, ar fi abandonat absolut toate aceste gânduri sau intenții și ar fi devenit pe loc..., cum să zic?, sfios. Acesta e cuvântul: sfios. Asta era puterea sfințeniei pe care o transmitea.

CRÂMPEIE DIN VIAȚA DE PICTOR BISERICESC A PĂRINTELUI ARHIMANDRIT SOFIAN BOGHIU

Profesor Gheorghe Vasilescu

Licențiat în Teologie și Arte Plastice din anul 1946, părintele Sofian Boghiu a fost calificat pictor bisericesc, prin examen, autorizat de Ministerul Cultelor, în 1947. În 1950 a fost numit membru în Comisia de Pictură Bisericească de la Patriarhie, unde a funcționat până la deces, ca referent tehnic.

Între anii 1950-1954, pe când era profesor de pictură la Seminarul monahal din mănăstirea Neamț, a lucrat pictura din nou, în frescă, a bisericii din comuna Pipirig, jud. Neamț, ctitoria patriarhului Nicodim, o biserică monumentală din piatră, numită și „Catedrala Munților”.

La Pipirig a lucrat din porunca patriarhului Justinian, care, în primii săi ani de patriarhat, a găsit această biserică aproape gata, dar fără cele două turle din față și, în amintirea patriarhului Nicodim, înaintașul său, a terminat-o și a sfințit-o în alb, după care a trimis călugări pictori să o picteze, ajutați de ucenicii lor, elevi la seminarul monahal de la Mănăstirea Neamț. Fiind la începutul activității lor de pictori bisericești, nu aveau încă experiența picturii pe zid, și atunci le-a asociat un pictor experimentat, pe Dimitrie Nicolaide², grec de origine, născut în țară, pictor talentat, prietenos și foarte cult. A fost prima biserică pictată în frescă de părintele Sofian.

La terminarea lucrării, în 8 decembrie 1954, părintele arhimandrit Sofian a trimis un raport patriarhului Justinian, în care arată că s-a lucrat acolo timp de trei ani, în trei campanii succesive, de câte 5-6 luni pe an, și a fost „o experiență care a

² A pictat în anul 1950 și i paraclisul Sfintei Mănăstiri Antim în stil neobizantin, pe care l-a restaurat Părintele Sofian în anul 1996.

contribuit în chip hotărâtor la reînvierea vechiului meșteșug al picturii printre monahii noștri". Grupul de pictori de la Pipirig era constituit numai din călugări care s-au străduit să-și însușească cunoștințele teoretice și practice ale picturii bisericești, cum frumos spune părintele Sofian în raportul său: „A fost cu adevărat o școală vie, în care studiul, practica și trăirea s-au împletit laolaltă, realizând aici atmosfera unui schit în care toți ostenitorii erau zugravi. În zilele de lucru munca se desfășura cu voie bună, în cântare mănăstirească și convorbiri asupra meșteșugului, iar în zilele de sărbătoare, sub aceeași schelă pe care mai înainte urcau și coborau zugravii noștri, poporul se aduna în număr mare pentru a se împărtăși de sfintele slujbe, la care ostenitorii de peste săptămână ai șantierului, acum la străni sau în jurul sfântului altar, slujeau Domnului și în acest chip. Astfel pictura bisericii din Pipirig a fost dusă la capăt în duh de evlavie mănăstirească și întru dreaptă cumpănă a muncii, rugăciunii și învățaturii”.

La rândul său, pictorul Dimitrie Nicolaide, conducătorul șantierului - școală de pictură bisericească de la biserica din Pipirig, și-a făcut o datorie de conștiință în a-l informa pe patriarhul Justinian despre colaborarea sa cu arhimandritul pictor Sofian Boghiu, spunând: „Preacuviosul arhimandrit Sofian Boghiu are simțul culorii, desenează bine și înțelege stilul. Colaborarea sfinției sale mi-a fost foarte prețioasă atât ca artist, cât și în calitate de conducător duhovnicesc al șantierului. Bunăvoința și priceperea sfinției sale mi-a ajutat nespus de mult pentru bunul mers al lucrărilor și buna rânduială pe șantier”.

Peste timp, între 4 octombrie 1971 - 7 septembrie 1972, părintele arhimandrit Sofian, acum pictor experimentat, a fost trimis de patriarhul Justinian în Liban, unde a pictat în frescă biserica mănăstirii Deir-el-Harf (fiind prima biserică pictată în frescă din Liban) și biserica din localitatea Broumana.

La trei săptămâni după sosirea în Liban, în 24 octombrie 1971, părintele Sofian a trimis o scrisoare patriarhului Justinian, aducându-i la cunoștință împrejurările în care a început lucrările de pictură la biserica mănăstirii:

„Eram așteptat aici de la 1 iulie, a.c. De atunci încă s-a montat schela în biserică și s-a retencuit toată biserica, pregătindu-o pentru pictura în frescă. Pentru slujbele zilnice, care se săvârșesc în această mănăstire, s-a amenajat, tot de atunci, o cameră de lângă biserica.

Cu cât trecea timpul și nu se știa dacă vin sau nu mai vin, cu atât era mai greu de justificat toate pregătirile ce se făcuse pentru pictura bisericii, mai ales când trebuia să se răspundă numeroșilor vizitatori din afara mănăstirii.

În această vreme de așteptare, sosise pe aici, în drum spre America, un tânăr și talentat pictor bisericesc, numit Mihai Moroșan. Îl cunoașteam foarte bine din țară. Acesta, oprindu-se provizoriu în Liban, a fost solicitat să picteze mai multe icoane, care au plăcut mult pe aici, iar în ultima vreme lucra la un proiect pentru pictura în frescă a unei biserici, cu arhitectură modernă, dintr-un orașel apropiat de această mănăstire, numit Broumana.

Întrucât lucrările de pictură de la biserica Broumana, din diferite motive, nu se puteau începe îndată, iar biserica mănăstirii Deir-el-Harf era de multă vreme pregătită pentru pictură, conducerea mănăstirii, pentru a ieși din impasul în care se afla, a acceptat începerea lucrărilor de către susnumitul pictor, cu nădejdea că, totuși, voi veni și eu.

La 4 octombrie a.c., când am sosit aici, se începuse pictura pe bolta altarului și se continua încet și bine spre bolta naosului.

În ziua de 6 octombrie am început și eu lucrul la frescă.

Deoarece lucrările de pictură de la Broumana încă nu se pot începe, Mihai Moroșan continuă să lucreze aici, la Deir-el-Harf, împreună cu mine și cu fratele Daniel Bedran, care își face aici stagiul de pregătire pentru calificarea sa ca pictor bisericesc, având pentru aceasta înalta binecuvântare a Preafericirii Voastre.

Mihai lucrează aici în aceleași condițiuni ca și mine, adică fără plată, întrucât mijloacele de existență ale mănăstirii sunt destul de modeste.

Această biserică are o suprafață interioară de circa 360 mp și o arhitectură specifică locului, cu două bolți gotice, necesitând o pictură destul de bogată. Lucrăm zilnic pe schele câte 16-17 ore, profitând de vremea care încă mai este frumoasă și bună de lucru.

Mănăstirea este așezată pe munte, la o altitudine de 1.150 m, lângă satul Deir-el-Harf, și la distanță de 32 km de Beyrouth. Biserica mănăstirii este alături de biserica maronită, așezate amândouă pe aceeași terasă, construite din piatră în același stil arhitectonic și având amândouă bisericile același hram, pe Sfântul Mare Mucenic Gheorghe.

Biserica actuală a mănăstirii datează din anul 1790 și, după terminarea picturii, va fi prima biserică pictată în întregime în frescă din tot Libanul.

Între timp, am fost vizitați la mănăstire de ÎPS George Hodre (Khodr), mitropolitul Muntelui Liban, căruia i-a plăcut pictura pe care o facem și a mulțumit Preafericirii Voastre că ați binevoit a mă trimite să lucrez aici.

La Patriarhia din Antiohia încă n-am ajuns până în prezent, deoarece zorim cu lucrul, dar am aflat că se știa exact data când voi veni, din corespondența avută cu Patriarhia Română, iar între timp s-a comunicat că am venit și că se pictează această biserică.

Preafericite Părinte Patriarh, aducându-vă la cunoștință cele arătate mai sus, smerit vă mulțumesc pentru încrederea ce mi-ați acordat și nădăjduiesc să facem aici, cu multă trudă, o lucrare bună, frumoasă și trainică, spre slava lui Dumnezeu și întru aducerea aminte, cu recunoștință, pentru Biserica Ortodoxă Română și pentru țara noastră, aici, în munții din Țara Libanului”.

Așadar, în cele două scrisori către Patriarhul Justinian, nepublicate până acum, ne vorbește însuși Părintele Sofian despre activitatea sa de pictor bisericesc, pe care a iubit-o foarte mult.

DOUĂ CUVINTE TAINICE ALE PĂRINTELUI SOFIAN

Costion Nicolescu

Părintele Sofian Boghiu (1912-2002) a fost dintre ultimii mari duhovnici ai Bucureștilor sau ai mănăstirilor din împrejurimi, aparținând unei generații deplin hăruiate și neconținut jertfitoare, una alături de care am străbătut cei peste 40 de ani ai deșertului comunist. Generație din care au făcut parte Părintele Constantin Sârbu (1905-1975), Părintele Gherontie Ghenoiu (1910-1984), Părintele Alexie Bârcă (1901-1986), Părintele Benedict Ghiuș (1904-1990), Părintele Dumitru Stăniloae (1903-1993), Părintele Dimitrie Balaur (1903-1996), Părintele Iulian Stoicescu (1911-1996), Părintele Constantin Voicescu (1924-1997), Părintele Ilarion Argatu (1913-1999), Părintele Constantin Galeriu (1918-2003), Părintele Macarie Ioniță (1914-2007), ca să nu-i pomenesc decât pe aceia pe care i-am cunoscut direct, pe unii chiar mai îndeaproape, căci desigur, vor mai fi fost și mulți alții. Unii dintre ei au făcut ani grei de pușcărie pentru credința lor și pentru felul demn în care au mărturisit-o, prin cuvinte și prin lucrare. Alții au scăpat ca prin minune de temniță. Toți neobosiți și neprecupețitori lămuritori de suflete, alinaători în necazuri, mângâind cu cuvinte întru Cuvântul. Retrospectiv privind, am putea să ne aducem, fiecare dintre cei care i-am cunoscut, această importantă mărturie: niște sfinți! Pe undeva, prin munții de la Lainici, se mai roagă încă în trup lui Dumnezeu, încărcat cu dorul fiilor săi duhovnicești de la București, părintele Adrian Făgețeanu (n. 1912).

Părintele Sofian reușea să aducă Pustia-Cuvânt în mijlocul Bucureștilor. Nu era un monah adaptat la viața Cetății, ci unul care ne purta pe noi în Sihăstria cea mai afundă și mai roditoare. Am fost în multe rânduri (desigur, nu deajuns de multe) la mănăstirea Sfântul Antim Ivireanu, la slujbe la care slujea și el.

Pentru o lungă bună perioadă de timp, numele lui s-a identificat cu cel al mănăstirii Antim. Era stareț al ei în toate sensurile. Deplin. Cuvintele sale de învățătură aveau o forță de pătrundere extraordinară, în ciuda glasului destul de stins. O tăcere de rai se așternea atunci când începea să grăiască. Numai așa îi putea fi auzită cuvântarea izvorâtă. Turma se strângea aproape, aproape, pentru a desluși vorbirea-i ca o boare și pentru a lua lumină de la lumina chipului său. Căci apăsarea totdeauna ca venit dintr-o ninsoare cu omăt de lumină. Ochelarii mari și grei, parcă stând mereu să alunece de pe vârful nasului, lăsau impresia unui om mereu gata să-ți citească ceva de mare folos (din Sfânta Scriptură, din sfintele cărți ale Bisericii, din Cartea Vieții...). Cum se petrece cel mai adesea la marii duhovnici, și la el blândețea nesfârșită era însoțită de o fermitate contagioasă a mărturisirii neabătute a dreptei credințe. În ciuda unei economii deosebite a gesturilor și, în general, a tuturor manifestărilor sale exterioare, sentimentul că te afli în preajma unui părinte duhovnicesc mult iubitor și dispus la jertfă pentru tine era pregnant. Era el însuși un rug aprins, încălzind pe cei din preajmă cu blândă flacăra nepârjolitoare. O mărturie vie și numai prin prezență. Existența-i era mai mult plutire decât așezare, părea mereu gata de lină înălțare la cerurile despre care ne spune Apostolul Pavel că le-a văzut. Adesea își găsea refugiu de îmbulzeala lumii acesteia pe schele, în cerimea bisericii (cum frumos spuneau țăranii vechi), printre Sfinții care-L înconjoară pe Hristos. Zugrăvea chipuri schimbate la față, care coborau din Biserica de dincolo în a noastră. Acum ar putea, la rândul lui, să fie așezat acolo.

Dreapta credință trebuie căutată de omul cu minte

Nu am fost unul dintre cei din apropierea imediată a Părintelui. Experiențele mele personale directe au fost puține. Aș dori să evoc două dintre acestea, cu două cuvinte ale Părintelui, transmise parcă sub o inspirație instataneă a

Duhului, dar desigur așezate în el în urma unei îndelungi experiențe în prietenie cu Hristos.

Prima vine de la începutul anilor '80. Soția mea lucra vara la ONT, undeva pe litoral. La un moment dat mi-a telefonat, spunându-mi că vor trece prin București o pereche de canadieni, oameni cu preocupări artistice, iubitori de artă bună. Aceștia aveau un răgaz de o după-amiază până la plecarea spre casă și mă ruga să-i însoțesc ca să le arăt câte ceva din București. I-am dus mai ales pe la biserici vechi, între ele și la mănăstirea Sfântul Antim. Am nimerit la terminarea vecerniei, spre seară, pe la 5-6. Era o zi de lucru obișnuită, cu mai puțină lume în biserică. Părintele primea pomelnice și dădea povețe câtorva credincioși din ușa din stânga altarului. Eu am înaintat cu cei doi oaspeți, ca să le arăt icoanele, în special pe cea cu Rugul Aprins, atât de încărcată cu istorie și specială. Părintele, terminându-și toate solicitările, a ieșit ca să treacă spre chilie. Cum se cuvine, după rânduială, i-am pus metanie, i-am cerut binecuvântare și i-am sărutat dreapta. Apoi i-am prezentat pe cei doi străini, spunându-i că sunt credincioși și interesați de cele ale credinței, dar că sunt catolici, pentru că așa s-au născut ei și n-au prea avut cum să cunoască cele ale Ortodoxiei, dintre care, câteva încerc să le arăt eu acum. „Ei”, a oftat Părintele, și o umbră de tristețe i-a înnorat chipul. „Dacă ți-a dat Dumnezeu minte, nu mai ai nicio scuză că nu alegi dreapta credință!” (poate cuvintele nu erau chiar acestea, dar acesta era sensul lor). A spus-o în limba română, mai mult pentru mine care încercam oarecum să motivez necunoașterea celor doi întru ale dreptei credințe. Nu mai țin minte dacă am tradus sau nu spusă Părintelui și, dacă da, care a fost reacția celor doi oaspeți. Erau, de altminteri, oameni extrem de cumsecade.

Rămâne învățătura. Ea ar fi aceea că pentru oameni cu un anumit nivel intelectual (care este, în fond, un dar al lui Dumnezeu!) orice neglijență sau abatere în discernerea și alegerea căii dreptei credințe este vinovată. Nașterea într-o credință (religie) nu înseamnă dispensarea de o alegere asumată

a ei după o judecată în ceea ce privește gradul ei de concordanță cu Adevărul revelat. Normal ar fi ca omul cu învățatură de carte și preocupat de problema legăturii sale cu Dumnezeu să ajungă să aleagă și să trăiască în dreaptă credință și dreaptă slăvire (orto-doxie). (Lucrul ăsta este valabil și pentru ortodocși: se cere să nu fii ortodox numai pentru că ai avut „șansa” să te naști așa, ci pentru că ești deplin conștient că aceasta este dreapta credință și, ca atare, ți-o asumi și o trăiești cu toată ființa.) Un lucru spus fără patimă, dar atât de limpede într-o epocă în care se cultivă tot mai asiduu relativismul și sincretismul, în ultimă instanță o confuzie a valorilor, inclusiv a celor religioase. Și încă, adevărat este: oricât de apropiați și de dragi ne-ar fi unii oameni de treabă aparținând unor spații de credință mai mult sau mai puțin abătute de la Cale, Adevăr și Viață, o geană de tristețe face ca bucuria însoțirii cu ei să fie adumbrită.

Lenea noastră duhovnicească

A doua vine de prin a doua jumătate a anilor '90 (din păcate nu țin un jurnal), când am vrut să-i iau un interviu sau poate să-l invit la o emisiune la Radio. M-am strecurat printre alți mulți credincioși, majoritatea veniți să se spovedească și să ceară diverse rugăciuni, pe culoarul din fața chiliei sale. I-am spus maicii care se ocupa ca toate să fie în rânduială cine sunt și ce vreau. La un moment dat am fost introdus în chilia Părintelui. Acesta mi-a ascultat rugămintea, dar m-a refuzat pe cât de blând, pe atât de categoric. Până astăzi păstrez credința că pe undeva a făcut-o pentru păcatele mele, pe care le străvedea, cu toate că nu mă spovedisem niciodată la el... Dar altceva este important de la această întâlnire. Tot încercând să-l conving, i-am spus că printre alte teme pe care aș dori să le abordăm ar fi și aceea a sfințeniei. Atunci a murmurat, aproape fără voie, parcă jumătate pentru el, jumătate pentru mine: „Noi am vrea totdeauna ca celălalt să fie sfânt...” Mi se pare un cuvânt la fel de puternic și la fel de greu ca cel al lui Siluan, Sfântul de la Muntele Athos: „Ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui!” Luat

în sens simplu, a dori ca celălalt să fie sfânt nu poate fi decât o dorință generoasă, de bine, un lucru pozitiv. Din cuvintele Părintelui Sofian răzbea însă o evidentă muștrare. Gândul lui exprima faptul că noi așteptăm de la altul efortul ascetic întru sfințenie, noi mărginindu-ne să ne dedulcim, mai mult sau mai puțin decent, cu cele ale plăcerilor lumești, sperând totodată într-o răsfângere neabătută și asupra noastră a sfințeniei celui care a obținut-o cu multă și aspră lucrare duhovnicească. Că ne-ar plăcea să aflăm un drum călduț spre sfințenie, fără eforturi ascetice deosebite, pe care le-am dori compensate prin împliniri deștepte sau izbutiri artistice. Acest lucru este de detectat îndeosebi la mulți dintre intelectualii cu preocupări creștine certe, dar cu o străduință ascetică aproximativă.

Fericiți acei care au stat în preajma Părintelui Sofian și au știut să se folosească, nu sufocându-i răbdarea și risipindu-i timpul cu fleacuri nesfârșite, ci ascultând vocea lui Dumnezeu grăind limpede prin el și răspunzând îndemnului ei!

Fericiți și aceia care, plecând la Domnul, rămân vii, parcă tot mai vii, lângă noi, în Biserică, spre însoțire întăritoare și izbăvitoare!

Fericit dragul lui Dumnezeu și dragul nostru Părinte Sofian!

„PRIETEN DRAG, AI ADORMIT. ROAGĂ-TE PENTRU NOI”

Maria Huivan

București

Era duminică. După predică, Pr. Dinu Pompiliu de la biserica Șerban Vodă, unde mergeam, ne spune: „Dragii mei, a adormit în Domnul Arhim. Sofian – starețul mănăstirii Antim, să mergem să aprindem o lumânare.” Trebuie să specific că nu m-am învrednicit să-l cunosc pe părintele cât a fost în viață. În ziua înmormântării, trebuia să-mi finalizez actele pentru angajare, îmi mai trebuia un act important. Ce să fac, să merg după act sau la înmormântare? Doamne luminează-mă ce să fac! Îmi zic: merg la biserică și apoi ce o vrea Domnul. Când am ajuns, lume multă, o mare de flori. Vreau să-mi iau lumânări, când cineva cu voce un pic poruncitoare ne spune: „Vă rugăm să ieșiți, că vine Preasfințitul și-l scoatem pe părintele afară. Fiind la ușă, am rămas lângă scări și, când l-au scos pe părintele, am avut un șoc – în primul rând, nu avea fața acoperită, cum știam că se face, dar asta nu e tot, părintele zâmbea. Fața liniștită, blajină a părintelui m-a emoționat. În discursul de după slujbă, Preafericitul Teoctist vădit a zis: „Prieten drag, ai adormit în Domnul, roagă-te pentru noi!”

S-a înconjurat biserica cu trei opriri, l-au pus pe părintele într-o mașină mică și a plecat cortegiul, care era foarte mare. Mă uit la ceas, e târziu să mai merg după act, dar ajungând lângă autobuze îmi zic să aștept să plece toate mașinile, că așa se cade, și iartă-mă părinte că nu merg la înmormântare, dar n-am nimic de mâncare acasă și soțul e tare rău de foame. Cum așteptam așa, se oprește un autobuz și o creștină mă trage de mână: „Hai că ai loc pe scară!”. Vă închipuiți că de uimire mi-a fost jenă să zic că eu nu merg la înmormântare. Ce mai..., autobuzul a și plecat. M-am gândit atunci ce fel de taină o fi asta. Pe drum s-au

cântat cântece bisericești, tropare, atmosfera era deosebită. Atunci am aflat că mergem la Căldărușani și, pentru că era prima oară, nici nu știam cât facem, dar m-am liniștit. Părintele a vrut să merg la înmormântare, fie ce-o fi! Creștina care m-a tras de mână îmi zice așa fără motiv: „Trebuie să am grijă de eșarfă că mi-a dat-o o doamnă. Ajungem la mănăstirea Căldărușani, o priveliște de basm, dar ce să privesc, că toată lumea, cum cobora, începea să alerge ca să prindă slujba de înmormântare. Eram necăjiți că se terminase, dar, fiind drumul lung și multe mașini, a mers mai greu. Mergem să luăm lumânări și să mergem la cimitir. Nu mai spun că la poartă câteva măicuțe împărțeau pachete. A fost tare primit, că nu mâncasem nimic și era după-amiază. Ajungem la mormânt, groparii tocmai puneau pământ deasupra, lumea stătea cuminte la rând să aprindă lumânări, care erau de o parte și de cealaltă a crucii. Creștina care era cu mine a trecut, a aprins lumânări și, când s-a aplecat să sărute crucea, cum făcea toată lumea, eșarfa stătea pe flăcările de la lumânări. Am vrut să strig că ia foc, dar nu am fost în stare să zic nimic, decât am zis în gând: „Părintele acesta este un sfânt”.

După ce mi-am revenit, ea m-a văzut că sunt schimbată. Am luat-o deoparte și i-am povestit ce s-a întâmplat, ne uitam una la alta, am tăcut, pentru că nu știam ce să facem, dacă zicem, poate nu ne cred. La întoarcere, toți cei ce îl cunoscuseră povesteau întâmplări ce mi-au întărit convingerea. Ajunsă acasă, le-am povestit unde am fost și familia mea a fost impresionată și au zis „Ferice de cei ce l-au cunoscut!”

De atunci, mereu eu mă gândesc
Părintelui să-i mulțumesc,
Că și pe mine m-a ales
Minunile să-i povestesc.

† Amin

II. ÎN LUMINA CREDINȚEI

SFĂTUIRE CĂTRE CEI CE SE SPOVEDESC

(Cuvânt al Părintelui Sofian)

Toți cei ce am primit Taina Sfântului Botez ne numim creștini, căci ne-am spălat de păcatul strămoșesc și ne-am făcut fii - după dar - ai lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos.

La Botez, ne-am lepădat de satana și de toate lucrurile lui, dar, cum mai toți am fost botezați de mici și nu prea am știut noi atunci ce mare importanță are botezul asupra sufletului și a trupului nostru, am început să uităm datoriile noastre către Dumnezeu și ne-am lăsat prinși de valurile vieții, care ne-au cufundat în marea păcatelor, făcând o mulțime de nelegiuiri și chiar în necându-ne în tot felul de păcate. De aceea, cu toții am păcatuit, de la vârsta de șapte ani, de când ni se țin în seamă păcatele, de către Dumnezeu; cu toții, bărbați și femei, tineri și bătrâni, bogați și săraci, preoți și călugări, toți suntem prinși de lepra păcatului. Nimeni nu poate spune că nu a făcut păcate, căci este mincinos, cel ce ar spune așa. Păcate fac și copiii până la șapte ani, dar nu li se țin în seamă lor de către Dumnezeu, ci acele păcate cad asupra părinților lor și asupra acelor care îi împing la rele și nu-i învață binele. Așadar, toți se cuvine să mergem la Iordan, ca Neeman Sirianul, care era lepros și scăldându-se în apele Iordanului, s-a făcut sănătos. Să mergem la scaldătoarea oilor, ca acel slăbănog care zăcea de 38 de ani, din Evanghelie, și-L vom întâlni pe Domnul Hristos, prin persoana duhovnicului, Care ne va tămădui, îndată ce ne vom spovedi păcatele. Să ne sculăm din vicii și păcate, ca și fiul cel rătăcit și curvar, și să ne întoarcem la Tatăl cu câință și cu

lacrimi, mărturisindu-ne așa: „**Tată, greșit-am la cer și înaintea Ta și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul Tău.**”. Și dacă aducem lacrimile pocăinței și zdrobirea inimii noastre, așa cum s-a căit Petru, cu lacrimi amare, și să ne pară rău din adâncul inimii și să zicem: Cum am putut eu să fac asemenea păcate? Cum m-am lepădat eu de Mântuitorul și Binefăcătorul meu, de Dumnezeu? Și cum m-am împreunat eu cu satana și cu lucrurile lui? - căci păcatele noastre sunt cu adevărat lucrurile satanei. Deci, căința noastră să nu fie de moment ci să ne căim ca Petru, toată viața noastră, până la sfârșit și să vedem pururi păcatele noastre înaintea ochilor noștri, ca David care zicea în **Psalmul 50: „păcatul meu înaintea mea este pururi**”. Fiindcă cel ce nu se căiește *din inimă* pentru cele ce a făcut, foarte ușor se întoarce și face iarăși aceleași păcate și chiar și mai multe.

Spovedania adevărată trebuie deci să se facă cu acest gând serios și cu hotărârea de a nu mai păcătui, adică să urâm atât de mult păcatul, încât mai bine să preferi să mori decât să mai păcătuiești.

Spovedania trebuie făcută fără să te rușinezi a spune păcatul așa cum l-ai facut, adică arătând toată gravitatea lui. Să spui toate năravurile tale și să nu arunci vina pe unul sau pe altul, ci să te osândești pe tine însuși înaintea lui Dumnezeu și a preotului și să-i arăți toate rănilile păcatului, zicând: „din lenevirea mea și din nesimțirea mea am mâniat pe Dumnezeu și mi-am rănit sufletul și trupul și mă aflu acum osândit și condamnat la temnițele iadului și la muncile cele veșnice”.

Spovedania s-o faci toată odată, adică să nu spui unele păcate la un preot și altele la altul, de frică să nu te oprească de la Împărtășanie, fiindcă mare greșală faci; căci păcatele pe care le știi și nu le spui de rușine sau din altă pricină, ți se dublează și mai bine nu te-ai fi spovedit decât să faci un asemenea păcat, căci te asemeni cu Iuda cel plin de vicleșug, care avea păcatul trădării lui Iisus în minte și în inimă și nu-l mărturisea nici Domnului, care era de față și nici ucenicilor Săi. De aceea, a căzut el în deznădejde și apoi s-aspânzurat. Să știi deci, că

numai păcatele cele mici și cu totul neînsemnate ți se iartă la spovedanie, dacă nu ți-ai adus aminte cu niciun chip de ele; dar păcatele cele mari, este imposibil să le uite cineva, pentru că îl muștră conștiința și i le amintește mereu.

Să știi că **POCĂINȚA** este una din cele șapte Sfinte Taine, deopotrivă cu Taina Sfântului Botez.

Această Taină a Pocăinței sau a Sfintei Spovedanii cuprinde:

CĂINȚA sau zdrobirea inimii;

SPOVEDANIA tuturor păcatelor, fără nici un fel de ocolire;

CANONUL care trebuiește neapărat făcut.

Duhovnicul este dator să dea canon celui ce se spovedește, după păcatele și după puterea celui ce s-a spovedit, ca să se poată vindeca, făcând canonul. Iar, dacă duhovnicul nu ți-a dat canon, ești **tu dator să te canonisești singur**, frate, ca Zaheu, ca Maria Egipteanca sau ca alți păcătoși, care prin canon s-au spălat și s-au curățat de întinăciunea păcatelor.

DEZLEGAREA PĂCATELOR se face cu darul Sfântului Duh, prin preotul duhovnic căruia i s-au dat cheile de a lega și dezlega păcatele oamenilor.

Mai înainte de a merge la spovedit să-ți aduci aminte dacă ești supărat cu cineva și nu l-ai iertat din inimă pe acela care ți-a greșit. Dacă tu l-ai rugat de iertare prin salutări și prilejuri bune, dar el nu vrea să-ți răspundă, păcatul este al lui, iar dacă tu l-ai iertat din inimă, tu poți să te spovedești liniștit.

Să știi că, dacă îți lipsește una din cele patru părți ale acestei Sfinte Taine, adică părerea de rău din inimă, sau spovedania curată, ori facerea canonului, sau dezlegarea de către preot, tu nu ai folos din spovedanie.

Este de neapărată trebuință să căutăm pe cel mai iscusit duhovnic, căci zice Sfântul Vasile cel Mare: „Precum ne arătăm bolile trupului nu la orice fel de doctori ci numai la cei mai

specialiști și mai buni, așadar și noi se cuvine să căutam doctorul cel mai iscusit care să știe a ne tămădui rana noastră cea sufletească”.

Cei care vreți a vă mărturisi bine, cercetați dar această cărticică și, după ea, scrieți pe hârtie păcatele pe care știți sigur că le-ați făcut; nu vă apucați s-o copiați întocmai, ba să mai și adăugați cuvinte de prisos ca să-l obosiți pe preot și să nu vă poată asculta cu atenție. Și este bine să faceți această spovedanie amănunțită, nu în ajun de sărbători mari sau când preotul are servicii multe de făcut, ci să căutați timpul când el este mai liber, de pildă când faceți o sfeștanie în casă, rugați-l să vă și spovedească (dacă el este duhovnicul pe care tu l-ai ales). Păcatele pe care le-ai spus odată și nu le-ai mai repetat să nu le mai spui din nou, mai ales dacă ai făcut și canon pentru ele.

Schimbarea duhovnicului nu se face decât în cazul în care:

- afli că duhovnicul tău a fost caterisit;
- duhovnicul a murit;
- cand el îți poate fi o pricină de sminteală;
- când duhovnicul tău este neputincios și ispitit de persoana ta ești dator fără întârziere să nu-l mai vezi niciodată.

Foarte mult contează spovedania sinceră pe care o faci în fața lui Dumnezeu și a duhovnicului tău, căci preotul este numai un martor că tu ai spus aceste păcate. Deci, după ce ți-ai întocmit lista cu păcatele pe care le-ai scos din cartea aceasta, pregatește-te dacă se poate și cu ceva post și rugăciune, apoi citește-ți singur păcatele, în odăița ta, în fața Sfintelor Icoane, cu candela aprinsă și spune-le lui Dumnezeu cu lacrimi, cu metanii câte poți și zi și rugăciunea aceasta:

„Doamne, Dumnezeul nostru, Cel bogat în milă și necuprins în îndurari, care singur din fire ești fără de păcat și pentru noi, fără de păcat Te-ai făcut om, ascultă în ceasul

acesta dureroasa mea rugăciune, căci sunt sărac și lipsit de fapte bune și inima mea s-a tulburat întru mine. Că, Tu Doamne Prea Înalte al cerului și al pământului știi că toate tinerețile mele în păcate le-am cheltuit și umblând după poftele trupului meu m-am făcut cu totul bucurie dracilor și cu totul am urmat diavolului, tăvălindu-mă totdeauna în noroiul poftelor. Că, întunecându-mi-se gândul din copilărie și până acum, niciodată nu am voit să fac voia Ta cea sfântă, ci cu totul robindu-mă de poftele ce mă înconjoară, m-am făcut de răs și batjocură dracilor, nicidecum socotind că nesuferită este urgia mâniei Tale asupra păcătoșilor, pentru care este gătită gheena focului. Și, de aceea căzând eu în deznădăjduire și nicidecum în simțire de întoarcere fiind, m-am făcut pustiu și gol de dragostea Ta. Căci, ce lucru drăcesc nu am lucrat? Ce faptă grozavă și înverșunată nu am săvârșit cu covârșire și cu sânguință? Minteaa mea am întinat-o cu totul prin cugete trupești; duhul cu totul mi l-am pângărit cu învoirea spre păcat; toate mădularele ticălosului meu trup le-am pornit spre a lucra și a sluji la păcate. Cine dar nu mă va plânge pe mine, ticălosul și cine nu mă va tângui pe mine? Pentru că eu singur, Stăpâne, am întărâtat mânia Ta și singur eu am ațâțat urgia Ta asupra mea, eu singur am făcut ce este rău înaintea Ta, întrecând și covârșind pe toți păcătoșii din veac, căci am păcătuit fără de asemănare și fără de iertare. Ci, de vreme ce ești mult Milostiv și mult Îndurat, Iubitorule de oameni și aștepți întoarcerea oamenilor, iată și eu mă arunc înaintea înfricoșatului Tău divan și ca și cum m-aș atinge de preacuratele Tale picioare, din adâncul sufletului strig către Tine: Milostivește-te Doamne, iartă-mă, îndura-Te, ajută neputinței mele, pleacă-Te nedumeririi mele, ia aminte la rugăciunea mea și lacrimile mele să nu le treci cu vederea. Primește-mă pe mine cel ce mă pocăiesc și rătăcit fiind întoarce-mă; și întorcându-mă îmbrățișează-mă și mă iartă căci mă rog Ție. Pentru că nu ai pus pocaință celor drepți și nu ai pus iertare celor ce nu greșesc, ci ai pus pocaința asupra mea, a păcătoșului, care toate le-am lucrat spre întărâțarea mâniei

Tale. Gol și descoperit stau înaintea Ta cunoscătorule de inimi, Doamne, mărturisindu-mi păcatele mele. Pentru că, nu pot să caut și să văd înălțimea cerului fiind împilat de greutatea păcatelor mele. Deci, luminează-mi ochii inimii mele și-mi dă umilință spre pocaință și zdrobire de inimă spre îndreptare, ca cu adevărat și cu bună nădăjduire să merg spre lumea cea de acolo, laudând și binecuvântând totdeauna prea Sfânt numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin."

Încă odată te sfătuiesc să citești întâi acasă, cu atenție, păcatele de pe listă, ca să le poți citi și în fața preotului cât mai clar și deslușit, ca să audă el bine și să nu te multumești să le înșiri la repezeală, astfel ca duhovnicul să nu le audă cum trebuie și să nu le înțeleagă bine, căci te păgubești singur.

Să spui întâi duhovnicului cam de când nu te-ai mai spovedit și dacă nu cumva atunci nu ți-ai spovedit toate păcatele, câte ai mai ascuns din ele sau poate ai mai uitat și dacă ai primit canon și ce anume canon ai primit și dacă l-ai împlinit sau nu. Dacă ai umblat din duhovnic în duhovnic, ca să nu fii oprit de la Sfânta Împărtășanie.

Deci, mergând cu încredere în fața duhovnicului, ca la scaunul de Judecată al lui Dumnezeu, aruncă-te cu fața la pământ știind bine că înaintea lui Dumnezeu stai tu, iar preotul este numai martor, iar Cel ce ascultă mărturisirea ta este Însuși Judecătorul viilor și al morților și fii încredințat că tu la El ai venit frate și nu la preot, ca om. Deci, înaintea lui Hristos și a preotului începe așa :

„Mărturisesc Domnului Dumnezeu, Atotțiitorul, Care este slăvit și închinat în Treime, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu și tuturor Puterilor îngerești, tuturor Sfinților și Sfinției tale, sfințite părinte, toate păcatele mele pe care le-am făcut cu lucrul, cu cuvântul și cu gândul, în toate zilele vieții mele și până în ziua de astăzi, păcate cu care am supărat pe Dumnezeu și pe aproapele meu și cu care mi-am întinat sufletul și trupul meu.

Căci, în păcate m-am zămislit, în păcate m-am născut, în păcate am crescut și am viețuit până în ceasul de acum."

Apoi, adu-ți aminte mai întâi de **păcatele împotriva Sfântului Duh:**

-Nu cumva ai avut încredere prea mare în mila lui Dumnezeu și ai zis că El este milostiv și te va ierta de păcate și pentru aceasta, fără înfrânare ai păcătuit mereu și ai amânat pocăința din an în an până la bătrânețe?

-Nu cumva te-ai deznădăjduit de mila lui Dumnezeu zicând că de acum poți păcătui mereu căci tot nu te va mai ierta Dumnezeu?

-Nu cumva ai întristat pe Duhul Sfânt stând împotriva Adevărului, adică socotind Biblia ca o scornire mincinoasă sau hulind Sfintele Taine, înjurând de grijanie, de Dumnezeu, de Biserică și de cele sfinte?

-Nu cumva ai zis despre maica Domnului - peste care S-a pogorât Sfântul Duh, că a mai avut copii și că nu a rămas Fecioară după naștere ci este o femeie ca toate femeile, așa cum zic sectanții?

-Nu cumva ți-ai împietrit inima și ai stat nepăsător la predicile din Biserică sau la chemările dumnezeiești când s-au facut semne și minuni?

-Nu cumva ai stat împotriva preoților evlavioși care au propovăduit dreapta credință și ai râs de ei sau i-ai batjocorit zicând că-ți merge rău dacă îți iese popa înainte?

-Nu cumva ai stat împotriva copiilor sau a altcuiva care s-a hotărât să urmeze mai serios credința și i-ai batjocorit zicându-le că au înnebunit, s-au prostit, s-au rătăcit, s-au pocăit sau i-ai bârfit la lume ca să fie ei disprețuiți și huiduiți?

-Nu cumva din răutate ai dat cuiva învățături contra credinței ortodoxe?

- Nu cumva te-ai lepădat de credința ortodoxă și ai trecut la secte?

- Nu cumva ți-ai pus în minte să te omori sau chiar ai fost hotărât vreodată să faci acest gest cumplit?

Apoi, cercetează-ți cugetul și vezi dacă ai făcut aceste păcate care urmează acum și care sunt **păcate strigătoare la cer**:

- Nu cumva ai ucis pe cineva cu voie sau în combinație cu alții, sau din cauza ta a murit cineva mai târziu (poate mult mai târziu)?

- Nu cumva ai ucis prunci în pânțele sau ca bărbat ai fost de acord cu soția ta la uciderea pruncilor, sau ai ajutat pe cineva să facă avorturi cu injecții, sau cu buruieni, sau cu un sfat?

- Nu cumva ai făcut sodomie, adică bărbat cu bărbat sau femeie cu femeie?

- Nu cumva ai făcut păcate de urgie care atrag urgia lui Dumnezeu asupra locului și asupra persoanelor care le fac : adică bărbatul își întrebuințează organele genitale - nu așa cum a lasat Dumnezeu ci întrebuințează dosul, gura sau alte părți?

- Nu cumva te-ai însoțit cu animale, ca bărbat sau ca femeie și cu ce fel de animal ai făcut aceasta?

- Nu cumva ai făcut nedreptate și ai asuprit pe cei săraci, pe văduve și pe orfani și pe cei neputincioși?

- N-ai oprit plata celor ce ți-au lucrat ceva sau celor ce ți-au vândut ceva? Nu te-ai împrumutat la cineva de bani și nu i-ai mai dat înapoi?

- Nu cumva ți-ai batjocorit părinții și i-ai vorbit de rău sau te-ai judecat cu ei? Și nu cumva te-ai arătat nemulțumitor față de părinții tăi și nu i-ai ascultat și i-ai chinuit și le-ai făcut viața amară? I-ai îngrijit tu la bătrânețe sau când au fost bolnavi? Nu cumva ti-au fost indiferenți? Iar dacă sunt morți, nu cumva i-ai uitat pe ei și nu le faci pomeni și parastase după porunca Bisericii?

Apoi, cercetează-ți cugetul ca să vezi care păcate din cele ce sunt scrise aici ai făcut tu – căci, acestea sunt **împotriva celor 10 porunci** (și sunt și din **cele șapte păcate de moarte**):

- Nu cumva te-ai lepădat de credința ortodoxă și ai trecut la vreo erezie sau ai fost în adunările lor, sau ai zis că este bună și religia lor? Să spui la spovedit, chiar dacă ai fost și numai o singură dată în adunările lor.

- Nu cumva ai primit binecuvântare de la sectanți, sau i-ai primit în casă, sau ai mâncat cu ei la masă? Sau poate ești căsătorit cu un sectant, sau ai vreun copil căsătorit cu un astfel de rătăcit?

- Nu cumva ai citit cărți sectare, ateiste, păgubitoare de suflet, care atacă și batjocoresc credința Sfintei noastre Biserici ortodoxe?

- Nu faci glume la adresa ortodoxiei și a clerului? Nu spui glume și iei în deșert Numele lui Dumnezeu? Nu cumva te rușinezi să te închini când treci pe lângă Biserică sau pe lângă o troiță?

- Nu cumva râzi de orbi, de șchiopi, de ciungi sau faci glume pe seama lor?

- Nu cumva te-ai rugat vreodată cu fața spre apus sau spre miazăzi sau spre miazănoapte cum fac păgânii?

- Nu cumva iubești mai mult copiii, averea, soția, banii, decât pe Dumnezeu (căci aceasta este închinare la idoli)?

- Nu cumva fumezi tutun spre bucuria dracilor sau dai cu roșu pe buze și pe unghii sau te parfumezi? Nu cumva te-ai mascat vreodată făcându-te din bărbat femeie și din femeie bărbat, sau ți-ai pus mască de capră, de urs, de diavol?

- Nu cumva porți cercei în ureche, brățări pe mâini, mărgele și zgardă la gât și nu cumva ți-ai tăiat părul sau ți-ai făcut alunițe pe obraz ca să placi oamenilor?

- Ai avut vreodată intenția să plăci oamenilor ca să-i atragi în cursa desfrânării afară de bărbatul tău?

- Nu cumva ai fost la vrăjitoare, la descântătoare, la ghicitoare, la spiritism și hipnotism? Ți-au descântat argintul viu, ți-a turnat cositorul, ți-a ghicit în cărți sau având ură de moarte pe cineva ai cerut să le pună cuțitul sau să lege bărbatul cu femeia ca să nu se mai poată împreuna?

- Nu cumva ți-ai căutat norocul cu papagalul, cu zodiile, cu șoarecele (adu-ți aminte în ce cursă ai căzut la aceste vrăjitoare și dacă ai mai dus acolo și pe altcineva, să spui exact)?

- Nu cumva ai zis ca budiștii că sufletul după ce iese din trup trece în porc sau în alte vietăți?

- Nu ții tu în casă cărți pentru descânțete sau pentru explicarea semnelor, a viselor, a zodiilor sau cărți de ghicit, de joc? Nu ai tu obiceiul să zici „zău” - lui Dumnezeu sau să iei numele lui Dumnezeu în deșert, pomenindu-L în orice discuție nefolositoare?

- Nu cumva ai jurat strâmb? Nu te dai diavolului pe tine însuși sau pe soție sau pe copii sau vreun lucru din casă ori din afară?

- Nu te-ai jurat sau poate te-ai blestemat cu jurământ să faci un rău cuiva sau poate ai făgăduit să dai bani, veșminte, obiecte, case, pământ, unei Biserici sau Mânăstiri și nu ai împlinit făgăduința ta?

- Nu juri strâmb sau nu obișnuiești tu să juri zicând: „să mor, să orbesc, sau să nu am parte de copiii mei”?

- Nu ți-ai cerut tu moartea la vreme de necaz?

- Nu lucrezi tu în duminici și sărbători? Nu te duci la vânătoare, la distracții, în aceste zile sfinte sau faci adunări nelegiuite cu băuturi, jocuri, cântece, înjurături sau altele?

- Nu cumva vii prea târziu la Biserică și când vii cauți locul cel mai din frunte? Asculți tu cu evlavie Sfintele Slujbe, predicile sau umbli de colo-colo, stricând și liniștea altora?

- Venind la Biserică, nu cumva te îmbraci în haine transparente sau vii cu capul descoperit sau în pantaloni și faci sminteală bărbaților și tu încă te și trufești cu aceasta? Să știi că rugăciunea ta nu-ți este primită când tu vii așa, ba în loc să te folosești pleci înapoi cu blestem și cu afurisenie.

- Nu cumva îți place să vorbești și să povestești în Biserică?

- Nu cumva ai ajunat sâmbăta și duminica sau ai făcut metanii?

- Ai intrat tu în Biserică având scurgere lunară (ca femeie)?

- Nu cumva ai mâncat fără rugăciune sau te-ai culcat fără să te rogi? Nu cumva ai botezat sau ai cununat pe cineva a doua oară zicând că prima slujbă nu a fost primită?

- Ca părinte de copii i-ai iubit și i-ai îngrijit tu deopotrivă pe toți? I-ai învățat pe ei rugăciuni și sfânta noastră religie? I-ai învățat să se spovedească, să se împărtășească, să fie buni? I-ai ferit tu de anturaje rele?

- Nu cumva i-ai învățat pe copiii tăi să pască vitele pe pământul altora? Nu cumva ai amărât viața altora sau ai ațâțat pe cineva la bătaie și la ceartă, la ucideri? Sau le-ai zdruncinat sănătatea și de aceea mai târziu ei au murit (chiar târziu de tot)? Nu cumva ați păcătuit în fața copiilor, facându-vă pofta, ca soți?

- Ca bărbat, nu cumva ți-ai urât tu femeia și ai batjocorit-o ca pe o roabă și când a fost bolnavă nu ai îngrijit-o și nici n-ai căutat-o cu medicamente sau cumpărându-i cele de trebuință?

- Ca soție, nu cumva te-ai sălbăticit și nu te-ai supus soțului tău ci l-ai drăcuit, că nu-ți cumpără lux și i-ai atras și pe

copii de partea ta ca să-l urască pe tatăl lor și învățându-i să se depărteze de el?

- N-ai pus tu spurcăciuni în mâncare sau în cafeaua soțului tău și l-ai spurcat cu descântece de la vrăjitoare sau cu altceva din cele femeiești?

- N-ai omorât copiii după botez? N-ai lăsat vreun copil să moară nebotezat? S-au poate din neglijența ta ți-a murit vreun copil înăbușit sau a căzut în foc, în apă sau s-a ars? Nu cumva ai lepădat copiii vii și nebotezați pe străzi, în târguri, la ușa bisericii și în alte locuri pe unde trec oamenii ca să-i ia și să-i crească ei?

- Nu cumva ai făcut prinsoare cu cineva să-l întreci în mâncare, băut sau joc, sărituri și strigături prin care ți-ai pierdut sănătatea?

- Nu cumva ai privit cu plăcere la împreunarea animalelor, sau ai privit cu poftă filme pornografice, ilustrate, tablouri, statui, reviste ațâțătoare spre desfrânare? Nu ai tu în casă pe pereți astfel de idoli sau ilustrate ori reviste pornografice?

- Nu cumva faci tu păcatul onaniei sau a făcut altul cu tine, adică bărbat cu bărbat și femeie cu femeie? Nu ai stricat fecioria vreunei fete? Nu ai curvit cu femeie văduvă sau nu ai preacurvit cu femeie măritată cu alt bărbat? Nu ai curvit cu vreo față bisericească? Sau cu o femeie de altă religie? Nu ai curvit cu rudenie, soră, verișoară, mătușă? (Să spui exact cu cine ai păcătuit și ce fel de rudă îți este și dacă femeia a avut păcat (te-a ademenit) sau nu, fiindcă păcatul acesta al curviei, în funcție de aceasta se mărește sau se micșorează).

- Nu cumva sunteți căsătoriți, rudenii și să spui exact ce fel de rudenii sunteți și să cereți preotului sfat ce să faceți.

- Nu cumva ai păcătuit cu soția ta în sărbători, duminici, în sâmbete sau miercurea și vinerea sau în cele 4 posturi peste an?

- Nu cumva v-ați împreunat în timpul ciclului femeii sau în timpul celor 40 de zile de la nașterea pruncului?

- Nu cumva ați culcat în același pat băieți și fetițe după vârsta de 7 ani? Nu cumva ca tată te-ai culcat în pat cu fetele tale sau ca mamă te-ai culcat în pat cu băieții tăi după vârsta de 7 ani?

- Nu cumva te-ai căsătorit cu altă femeie până ce nu ai divorțat de cea dintâi? Nu cumva ai trăit măcar o zi cu femeia ta, fără cununie religioasă? Să ai grijă să spui acestea chiar dacă mai apoi te-ai cununat cu ea la Biserică pentru că acest păcat se iartă numai prin spovedanie.

- Nu cumva ai mai păcătuit-având femeie pe femeia de care ai divorțat? Că și acest păcat este preacurvie.

- Nu cumva ai vreun prieten sau mai mulți cu care trăiești fără să te cununi și fără frică de Dumnezeu? (Căci așa este obiceiul acum). Ori te cununi, ori te despați, căci altfel focul gheenei te așteaptă.

- Ai furat ceva de la vreo biserică sau mănăstire? Nu cumva te-ai lăcomit și ai furat din averea aproapelui tău sau ai poftit averea lui, femeia lui, copiii, vitele sau lucrurile lui?

- Nu cumva ai ajutat prin fapte pe cineva să înstrăineze averea bisericii, mănăstirilor sau a vecinilor tăi?

- Nu cumva te-ai îmbogățit prin minciuni și judecăți și prin martori mincinoși?

- Nu cumva te îmbeți și faci scandal, bătăi și ceartă în casă și între vecini?

- Nu cumva ai furat vite, păsări, ouă sau altceva? Să știi că păcatul furtului nu se iartă până ce nu dai înapoi lucrul furat iar dacă nu mai trăiește persoana căreia tu i-ai furat, împarte la săraci.

- Nu cumva ai judecat și osândit pe cineva pe drept sau pe nedrept sau poate ai băgat vrajba între oameni sau între preoți sau între părinți și copii?

- Nu cumva ai pârât pe cineva sau ai vorbit vorbe cu două înțelesuri ca să semeni zâzanie între oameni? Să fii atent să judeci ce fel de minciună ai spus, că nu e de ajuns să spui numai atât „am mințit” ci adu-ți bine aminte că și minciuna e ca și furtul, una e să furi un ou și alta e să furi un bou. Una e când spui o minciună fără să cauzezi cuiva ceva rău și alta e să spui o minciună la un proces sau să calomniezi pe cineva sau să faci vrajbă sau să spargi o casă, despărțindu-i pe soți prin minciuna ta.

- Nu cumva ai înșelat pe cineva cu bani sau ai pus apă în lapte sau în vin sau ai făcut în alt chip înșelăciune? Nu cumva ai mutat hotarul grădinii tale și te-ai judecat cu vecinii?

- Nu cumva ești plin de mândrie și te înalți cu gândul că ești cineva, te mândrești cu frumusețea sau că ești învățat sau că ai copii învățați și frumoși? Nu cumva te mândrești că ești de neam mare - că ai neamuri bogate sau te mândrești cu haine, avere etc. Și poate că din cauza mândriei ai căzut în fățarnicie, în obraznicie și ai devenit încăpățânat, ambițios, îngâmfat?

- Nu cumva ai căzut în mândrie retezându-ți părul capului, smulgându-ți sprâncenele sau porți rochie scurtă și strâmtă și tocuri înalte?

- Nu cumva din cauza mândriei ai râs de păcatele altora, ai râs de sărăcia și de îmbrăcămintea altora, ai râs de portul sau de corpul altuia că este prea gras?

- Nu cumva ai ascultat la ferestrele altora ca să semeni vrajba între oameni? Nu cumva ai făcut fapte bune ca să fii lăudat de oameni?

- Nu cumva ai intrat în Sfântul Altar fără învoirea preotului?

- Nu cumva ai fost zgârcit și nu ți-a păsat de lipsurile și de sărăcia altora? Nu cumva ești nesățios, nedrept și trădător?

- Nu cumva ai dat bani cu camătă ca să-i iei cu dobândă? Nu cumva ai plâns cu lacrimi și cu deznădejde când ai pierdut ceva din averea ta?

- Nu cumva ai în minte gânduri spurcate sau vorbești glume curvăsărești sau ai făcut cu ochiul la cineva sau privești cu poftă trupul altuia sau ai trimis cu poftă scrisori în scopul desfrânării?

- Nu cumva ai clevetit pe cineva prin șoapte sau făcând semne cu mâna? Nu cumva te-ai bucurat de paguba și de necazul altora și nu cumva ți-a părut rău de fericirea și norocul altuia?

- Nu cumva n-ai vrut să-i ierți pe cei ce ți-au cerut iertare sau nu te-ai plecat cu smerenie să ceri tu iertare de la cei pe care i-ai supărat? Nu cumva ești nerecunoscător, ții ură sau ții minte răul pe care ți l-au făcut alții?

- Nu cumva ai povestit altora păcatele aproapelui tău? Nu cumva ești lacom la mâncare și băutură și la altele și calci cele patru posturi de peste an, ajunările sau zilele de miercuri și vineri, mâncând de dulce din lăcomia ta? Și nu cumva din cauza lăcomiei tale, că iată, ai mâncat și ai băut peste măsură, ai vărsat după împărțășanie?

- Ai mâncat ceva pe ascuns în familia ta? N-ai mâncat ceva spurcat, mortăciune, carne de șoarece (nutrie) sau broască sau păsări moarte sau pască jidovească sau ceva de la vrăjitoare? Nu cumva ai mâncat ceva de furat sau ai învățat pe copii să fure, mâncând împreună bucate furate?

- Nu cumva ești tare mânios și supărăcios, înjuri și bați sau ai scuipat și ai rănit pe aproapele tău sau ai bătut și ai chinuit animale punându-le să ducă peste puterea lor?

- Nu cumva ai ținut mânie pe cineva, o zi, o săptămână, o lună sau ani de zile? Nu cumva ai făcut mizerie cuiva – slugi, elevi de școală, soției, copiilor?

- Nu cumva ești leneș la rugăciune, la treburi sau te lenevești și nu mergi la Biserică, să-ți faci canonul dat de duhovnic sau dormi în timpul Sfintei Liturghii, la Biserică sau acasă?

- Nu cumva ai amânat din lene ca să te spovedești, să te împărtășești sau să faci fapte bune și rugăciuni? Nu cumva din lene nu ai vrut să stai în genunchi la rugăciune? Sau să chemi preotul să-ți facă sfeștanie? Nu cumva locuiești în casă nesfințită de preot prin slujbă?

- Nu cumva din lene ți-ai uitat mormintele părinților neîngrijite?

- Nu cumva din lene nu ți-ai păzit făgăduințele făcute la Sfântul Botez sau la călugărie?

- Nu cumva te-ai împrietenit cu necredincioșii și ai luat în bațjocură sfânta credință?

- Nu cumva ai amânat pocăința de azi pe mâine, de la un post la altul?

- Nu cumva din lene, stând în Biserică, ți-ai lăsat mintea să hoinărească după păcate, privind îmbracamintea sau trupurile oamenilor?

- Nu cumva te-ai lenevit a-ți pedepsi copiii, când fac rele și păcate?

- Nu cumva ai învățat și ai sfătuit pe cel pe care îl vedeai greșind, să facă răul mai departe? Dar dacă îl vedeai greșind, nu

cumva din lene sau răutate nu ai vrut să-l sfătuiești să nu mai facă răul? Nu cumva ți-a părut bine vazându-i pe ei greșind?

- Te-ai rugat tu pentru binele aproapelui sau ți-a părut rău de binele lui?

Te-ai rugat tu pentru vrăjmașii tăi? I-ai iertat tu din toată inima ta? Li iubești pe dușmanii tăi, după porunca Domnului? Ai suferit tu nedreptățile și ocările lor, cu răbdare și cu bucurie?

Și mai adu-ți aminte și de aceste fapte – care, dacă nu le-am făcut, să ne grăbim a le face, că la Judecată ne va întreba Domnul Hristos de ele, adică :

- dacă ai dat de mâncare celui flămând;
- dacă ai dat apă celui însetat;
- dacă ai îmbrăcat pe cel gol;
- dacă ai cercetat pe cei din închisori;
- dacă ai căutat pe cei bolnavi;
- dacă ai primit pe cei străini în casa ta;
- dacă ai îngopat pe morții care nu au pe nimeni.

După ce ai terminat de citit lista cu păcatele tale, spune așa:

„Pentru toate aceste păcate pe care le-am făcut și de care mi pare rău din inimă și cu zdrobirea inimii mele mă rog Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu și Tuturor Sfinților și Sfinților Îngeri și sfinției tale, părinte, ca să-mi fiți martori în ziua judecății mele, împotriva vrăjmașului diavol, care în tot momentul mă pândește ca să mă surpe în osânda iadului. Și acum, te rog părintele meu, să-mi rânduiești mie canon după păcatele mele pe care le-am mărturisit și să-l împlinesc, Dumnezeu ajutându-mi.”

Acum, preotul îți va rândui ție canon, un număr de metanii pe zi sau post și rugăciune sau milostenii sau sărindare sau botez de prunci sau rugăciuni felurite sau chiar oprirea pentru un timp de la Sfânta Împărtășanie. Și tu să nu te tulburi pentru aceasta căci mai de folos îți este să primești un astfel de canon decât să te împărtășești tu cu nevrednicie, căci nu-ți va

folosi ție ci vei fi mai mult pedepsit de Dumnezeu. Și după ce ți-ai primit canonul, mergi cu bucurie acasă, aprinde candela ta și, stând în genunchi spune și această rugăciune, a Sfântului Augustin, ca mulțumire că Dumnezeu te-a primit:

„Mult milostive Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, mulțumesc că m-ai învrednicit pe mine nevrednicul să iau iertare de la tine, pentru păcatele mele. Deci acum, urmând lui David care a zis - Juratu-m-am și am spus c-o să păzesc judecățile dreptății Tale - iată și eu îți făgăduiesc Doamne, cu hotărâre din tot sufletul meu, ca aleg mai bine să mor decât să mai fac de acum înainte vreun păcat de moarte, prin care să supăr Bunătatea Ta cea nemărginită. Dar de vreme ce voința mea este neputincioasă și fără ajutorul tău nu pot face nimic, mă rog ție, cu fierbințeală, să-mi dai putere și să mă întărești cu harul Tău cel atotputernic, ca să rămân până la sfârșit neschimbat în hotărârea mea de acum, Iubitorule de oameni, Iisuse al meu și-mi dă puterea să petrec întru pocăință toată cealaltă vreme a vieții mele și să dobândesc pacea aici pe pământ, iar dincolo, viața cea veșnică, pentru rugăciunile Prea Curatei Maicii Tale și ale Tuturor Sfinților Tăi. Amin.”

Acum, să știi că, dacă te-ai spovedit cu atenție după cartea aceasta, te-ai spovedit curat, ești ca și când te-ai fi botezat din nou și ți-ai reînnoit haina botezului care era murdară de păcate. De acum, să te păzești curat și să fugi de calea pierzării și de lumea cea potrivnică lui Dumnezeu, căci te va amăgi și te va arunca din nou în păcate. Și să fugi și de poftele trupului tău, căci nici un folos nu-ți aduc.

DUMNEZEU SĂ TE AIBĂ ÎN PAZĂ! Amin.

SFATURI CULESE DIN MĂRTURIILE UCENICILOR

Unii dintre fiii duhovnicești ai Părintelui Sofian își aduc aminte cu drag de părintele lor duhovnicesc și de sfaturile pe care le dădea. În câteva pagini vom încerca să împărtășim și cititorilor noștri din îndemnurile marelui duhovnic al Bucureștilor.

Ne spunea mereu să facem milostenie. Zicea: „Dă cât poți, dar dă! Că milostenia e mare înaintea lui Dumnezeu, șterge multe păcate!”. Iar alteori ne spunea: „Măi omule, milostenia te ridică la cer și Dumnezeu îți ascultă rugăciunea.”.

Părintele ne cerea mereu să dăm. Asta-i plăcea: să fii milos. Ne zicea: „Dacă primești, să dai. Oricât de puțin. Dar să dai. Dacă cineva îți dă un covrig, iar lângă tine șade unul ca tine, un om sărman, un frate de-al tău, rupe din covrig o bucățică și dă-i și lui. Că Dumnezeu e mare și poate din bucățica aia să vă sature pe amândoi.”.

Ne mai zicea: „Când dai, să nu-ți pară rău. Să dai cu bucurie că lângă tine e îngerul care te scrie în cartea cu fapte bune. Iar dacă îți pare rău, nu te poate scrie că te îndoiești în inima ta. Și lui Dumnezeu nu-I plac îndoielile. Dumnezeu e drept și bun și vrea să fim și noi la fel.”.

Părintele se întrista mult când auzea că femeile leapădă copiii. Avea lacrimi în glas și zicea: „Să ții post negru miercuria și vinerea, fără strop de apă, pentru că ai omorât un suflet de om.”. Era bun cum nu pot povesti.

Părintele Sofian Boghiu spunea: „În post contează foarte mult să vă iertați unul pe altul. Poți să mori de foame, nu are niciun rost postul tău, până nu te împaci cu celălalt. Unii nu-și vorbesc cu anii. Dar postesc fiecare post. Vai de postul lor!...”

Părintele ne zicea multe lucruri frumoase despre Sfânta Împărtășanie. Mereu ne învăța ceva. Ne spunea că după Sfânta Împărtășanie, să nu vorbim, să nu ne supărăm, să nu ne certăm unii cu alții, pentru că Duhul Sfânt e curat și bun și nu șade în tine dacă nu poți să-L ții.

Altădată noi l-am întrebat: „Părinte la cât timp trebuie să ne împărtășim ca să vină Duhul în noi?”, iar dânsul ne-a zis: „La Împărtășanie nu trebuie să te grăbești. Unii vin la 40 de zile, alții la o lună, alții mai des. Dar eu vă spun că Duhul stă în voi atâta timp cât voi nu-L alungați. Nu trebuie să calculați zilele, ci să aveți inimă bună și curată. Și atunci Duhul Sfânt e în voi.”.

Părintele era și glumeț. Odată l-am întrebat: „Părinte, vrei o cafea?”, dar dânsul mi-a zis: „Ce-mi trebuie cafea, când mă doare o măsea?”. Știa să te înveselească și să te facă să uiți de neazuri.

Nimeni, nimeni, nimeni nu pleca de la dânsul trist. Nu te rănea, nu te supăra. Uneori stăteam pe capul dânsului să-l ascultăm până noaptea la 11. Și ne zicea: „Hai că nu mai aveți tramvaie!”, dar noi ziceam: „Părinte, nu mai vrem să plecăm!”, „Păi, unde vreți să dormiți?”, „Aicea pe jos în Biserică.”. Și dânsul nu ne întrista: „Bine, hai! Dar numai de data asta!”. Și așa stăteam de multe ori toți.

*

Se supăra pe unii care făceau milostenie în văzul lumii. Nouă ne cerea să nu fim văzuți când dăm, să nu așteptăm laude

sau vorbe frumoase de la cei pe care-i ajutam. Dânsul a avut grijă de mine toată viața. Am avut multe necazuri, mama era bolnavă, alimente nu prea se găseau. Și mă striga: „Ecaterino!”, „Da, Părinte!”, „Ia mai stai un pic!”. Era lume în jurul lui, îi puneau întrebări... Nu putea să-mi dea. Dar ținea mâinile la spate, cu sacoși pline. Îmi dădea când nu mai era nimeni lângă dânsul. Și ce nu-mi punea? Ulei, zahăr, câte și câte... Așa plecam.

Odată eram la bucătărie, era 11 noaptea și i-am zis: „Părinte, veniți că se răcește ciorba”, dar dânsul, blajin, mi-a zis: „Ce-mi trebuie mie ciorbă? Ce, eu trăiesc cu ciorbă?”.

Îi plăcea să postească. Se ruga, citea și picta. Dar mânca târziu seara o bucățică de ceva. Părintele și picta și se ruga. Le făcea pe ambele.

Nu-i plăcea moda. Zicea femeilor: „Să nu vii la Biserică cu moda ca să întorcă alții capul după tine. Să nu-ți pui haine strălucitoare! Să nu te machiezi, să nu-ți dai cu roșu pe buze, să nu te vopsești. Că asta înseamnă că tu nu crezi că Dumnezeu te-a făcut frumoasă, că a greșit și vrei tu să te faci.”.

Mereu zicea: „Lăsați moda! La Biserică vino să te rogi!”. Odată a venit un băiat tânăr și i-a zis: „Părinte, am venit la Biserică să-mi găsesc nevastă.”, iar dânsul i-a răspuns: „Eu credeam că la Biserică vii să te rogi, nu să te căsătorești. Hai, lasă! Roagă-te și mai apoi, vedem ce vrea Dumnezeu cu tine.”.

Tot când ne certa cu moda, ne zicea: „Lasă hainele care nasc invidie! Tu vino la Biserică cu straie curate, simple!”.

Părintelui îi plăcea mult să ne învețe. Stăteam în Biserică, dânsul scotea din altar un scăunel și noi pe jos, în jurul dânsului.

Părintele iubea canoanele. După ele te învăța și după ele te certa.

„Părintele avea darul facerii de minuni. Dar eu nu pot spune despre asta. Dânsul vedea. Și-ți vorbea așa cum Dumnezeu îi descoperea lucrurile despre tine. Pe mine m-a întrebat: „Ești domnișoară?“, și i-am spus adevărul. O lună trăisem în păcat. Dânsul mi-a zis: „Acum gata cu ce-a fost! De acum stai aici și să iubești Biserica!“. Nu mi-a mai trebuit niciodată bărbat și uite de 60 de ani sunt numai cu Biserica. Și n-am fost singură. Maica Domnului mi-a dat tot, iar Părintele avea grijă și de mine. Țsta era darul dânsului cu care făcea minuni. Îți schimba toată viața.”

(Ecaterina T., 81 de ani)

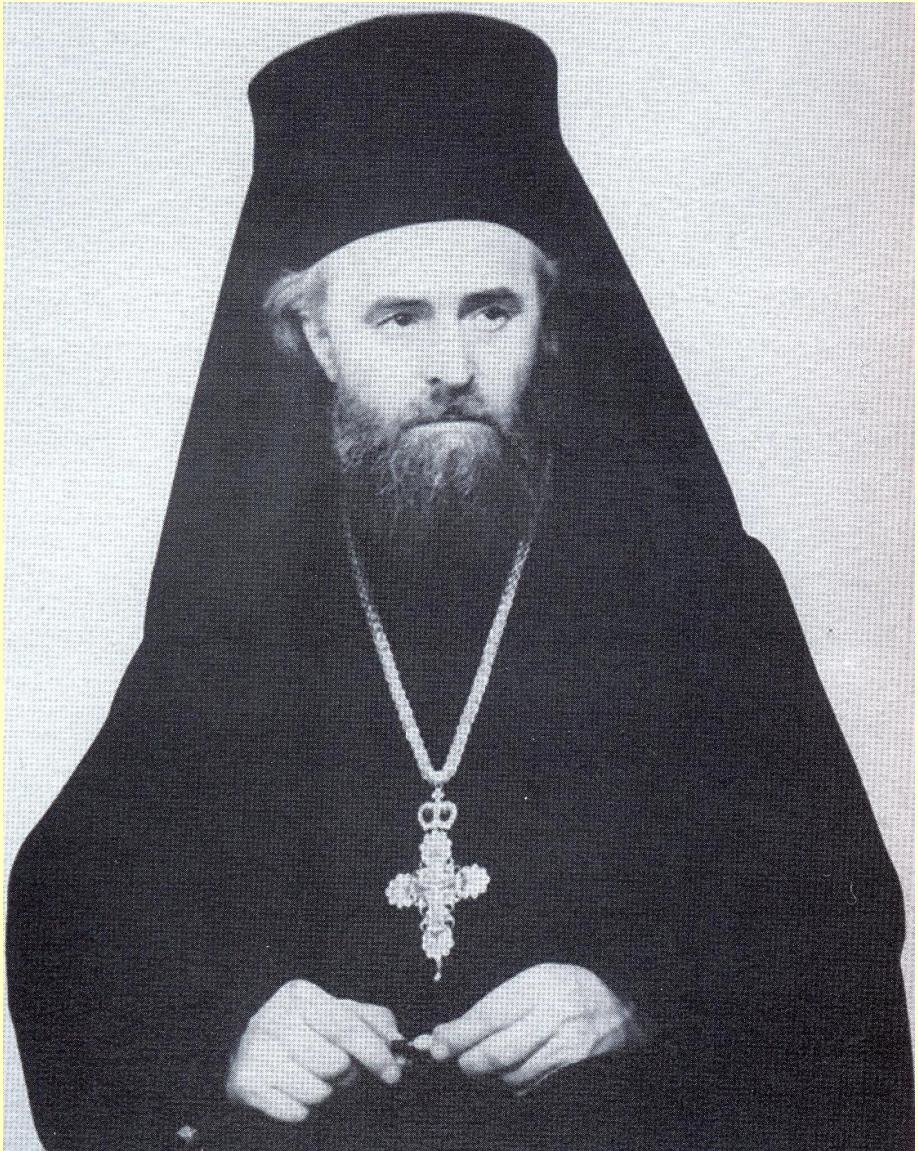
III. VIAȚA ÎN IMAGINI

În vremea Seminarului Monahal de la Mănăstirea Cernica, alături de alți Părinți: Ioasaf Ganea, Teoctist Arăpașu (viitorul Patriarh), Grigorie Băbuș - 1938

Icoana *Rugului Aprins* adusă în anul 1943 de Părintele Ivan Kulâghin de la Mănăstirea Optina din Rusia – emblema Mișcării duhovnicești de la Mănăstirea Antim

Stareț al Mănăstirii Antim din București - 1950

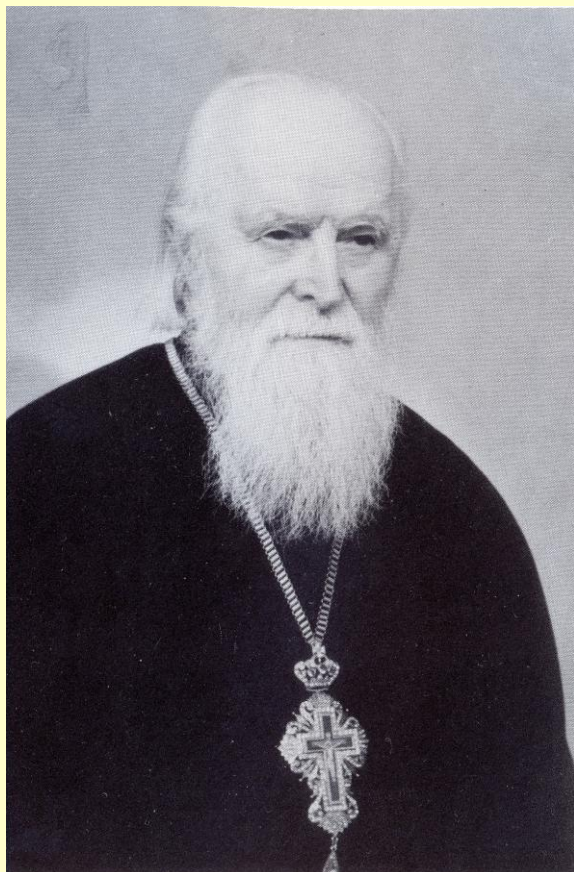

Icoane în mozaic pe frontonul clopotniței și pe catapeteasma din piatră a bisericii, realizate de Părintele Sofian și Olga Greceanu în anul 1950

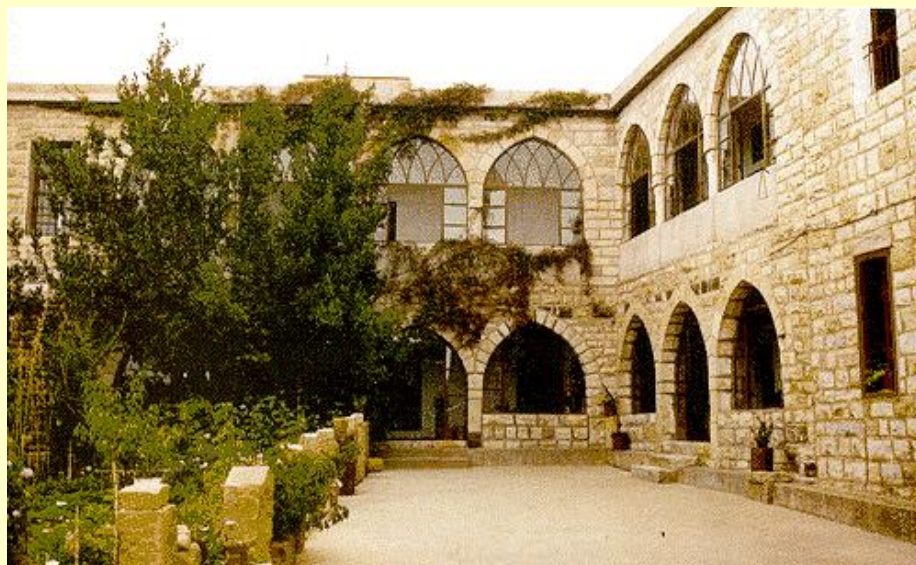

Fotografia din dosarul penal al *Rugului Aprins* - 1958

Revenit stareț al Mănăstirii Antim - 1980

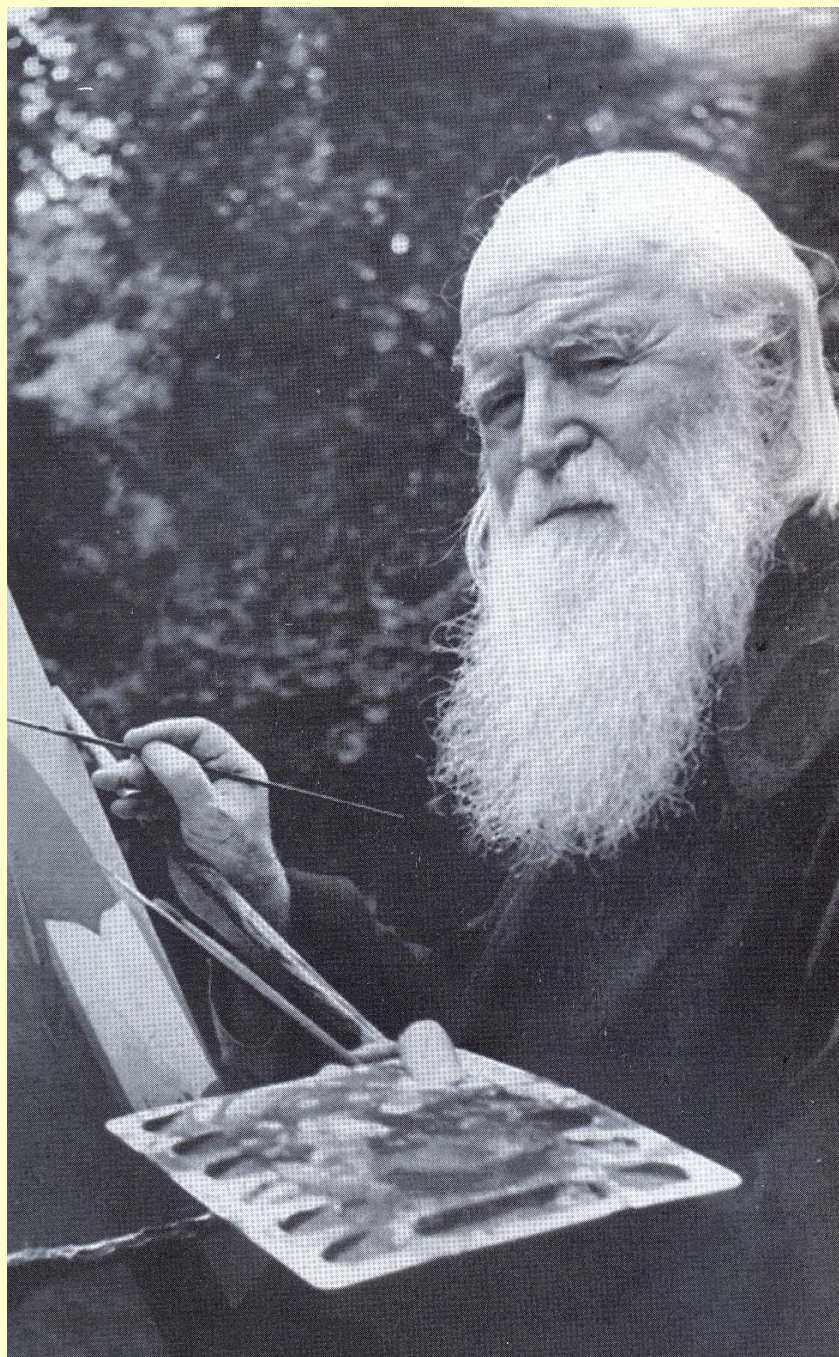

Mănăstirea Deir-el-Harf din muntele Liban, a cărei biserică a fost pictată de Părintele Sofian în anul 1972

Împreună cu Părinții Paisie Prelipceanu și Adrian Făgețeanu -
1985

Iconarul - 1988

Cu Părinții arhimandriți Felix Dubneac și Roman Braga - 1990

În Sfântul Munte Athos, alături de PS Gherasim Cristea,
Arhim. Grigorie Băbuș, Arhim. Petroniu Tănase
și PS Epifanie Norocel - 1992

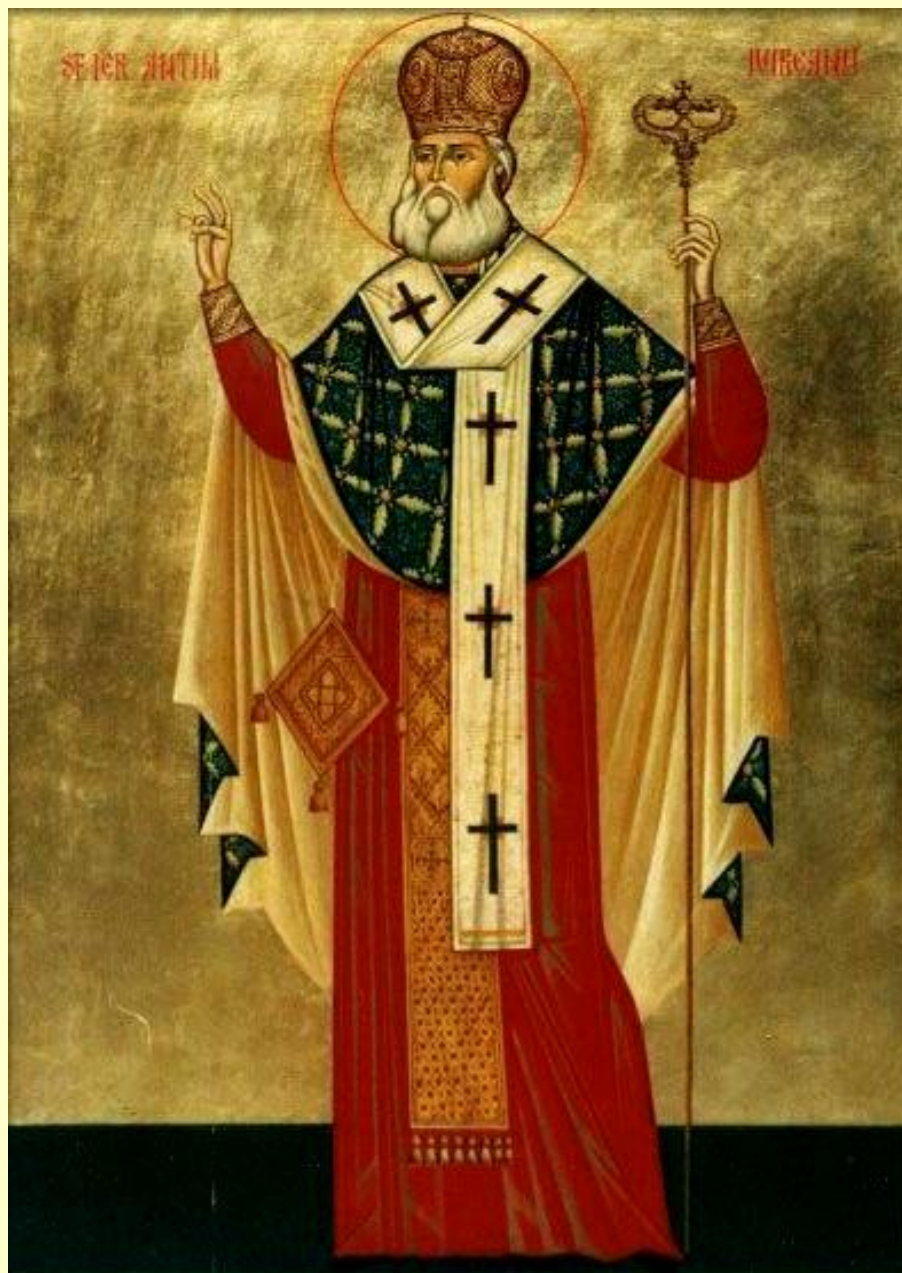

La slujba privegherii de sâmbătă seara - 1994

Slujind Sfânta Liturghie - 1996

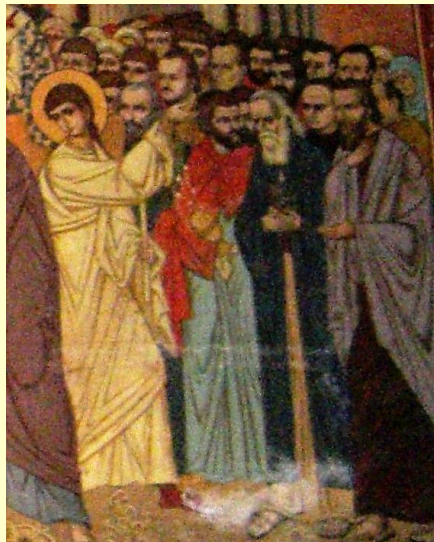

Icoana Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul
pictată de Părintele Sofian în anul 1992
cu prilejul canonizării Sfântului Antim

Frescă din paraclisul Mănăstirii Antim
restaurată de Părintele Sofian și trei ucenici în anul 1996

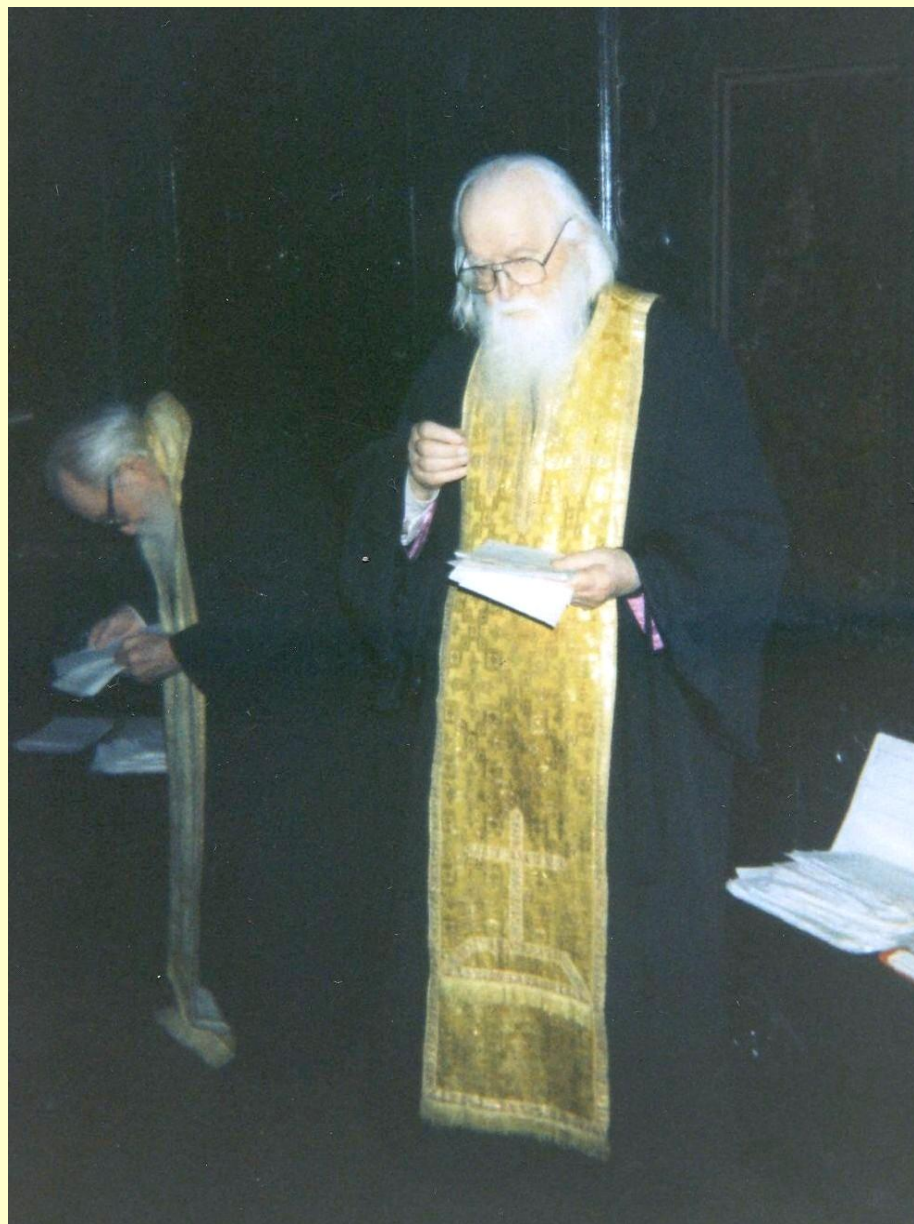
Părintele Sofian în vizită la Mănăstirea Neamț,
alături de părinții Antonie și Benedict Sauciuc - decembrie 1997

În mijlocul tinerilor din A.S.C.O.R. pe care îi călăuzea -
decembrie 1997

În aula Facultății de Drept din București, la o conferință
organizată de A.S.C.O.R. - 1998

Pomenind în sfântul altar pomelnicele credincioșilor – 1998

Rostind cuvânt de folos la sfârșitul Sfântului Maslu - 1998

Sfintirea Aghiazmei în Sărbătoarea Izvorului Tămăduirii - 1998

Obștea Sfintei Mănăstiri Antim în anul 1998

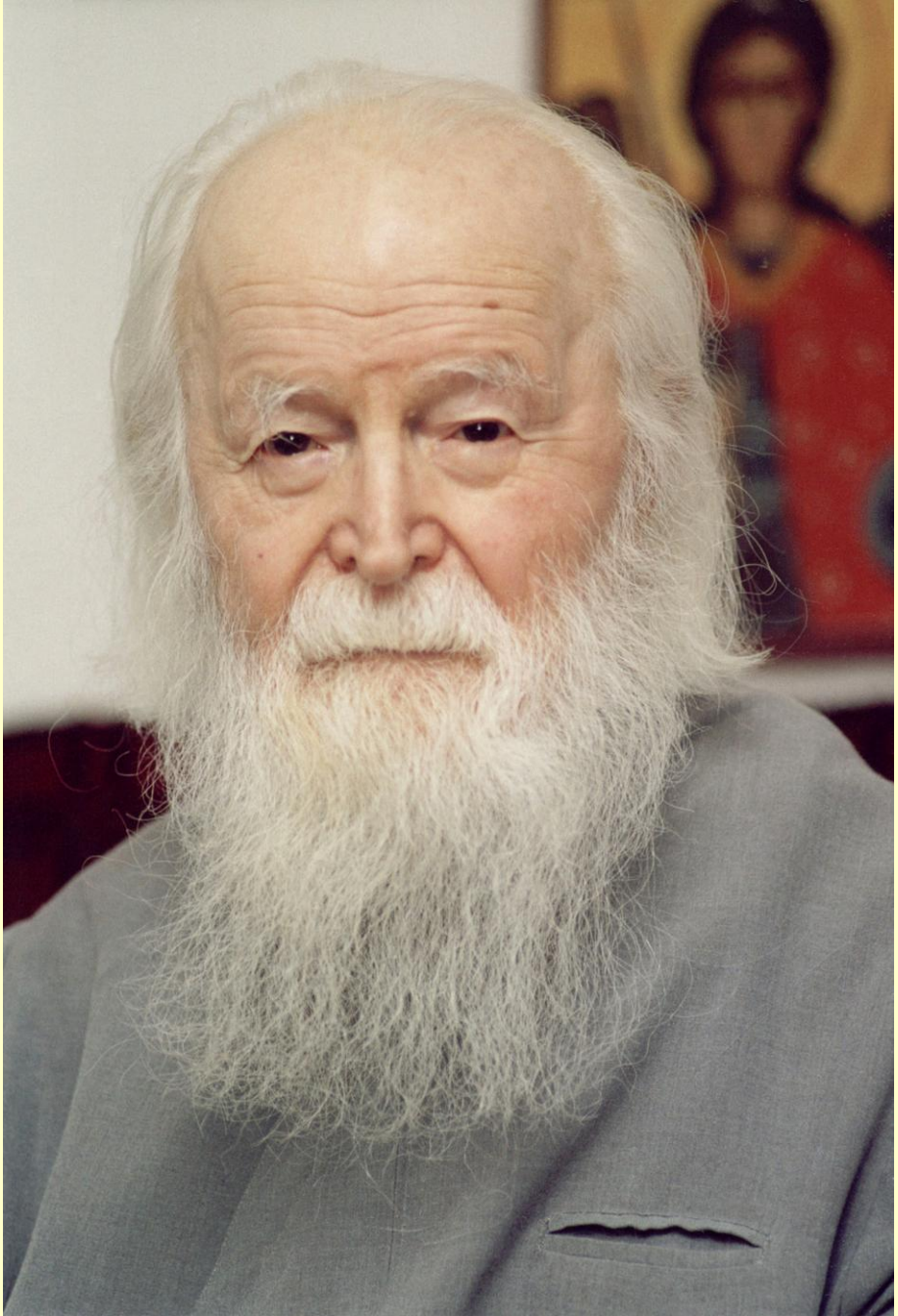
Consultând o carte pe un șantier de pictură - 1999

Plimbându-se în grădina mănăstirii Antim – iunie 2001

La Sfânta Liturghie de hramul Sfântului Antim,
împreună cu Preafericitul Părinte Patriarh Teoctist și
Arhimandritul Grigorie Băbuș, colegii din seminar
– 27 septembrie 2001

În chilie - aprilie 2002

La slujba înmormântării – 16 septembrie 2002

Mormântul Părintelui Sofian, Mănăstirea Căldărușani - 2008

Iubite Părinte Petroniu,

Odată cu bunele doriri, pascale, țin să vă mulțumesc din toată inima pentru darurile generoase ce ne-ați trimis, în deosebi pentru icoșitele cu Icoia Domnului - Prodromita (100) și pentru tămăia ce cu bună mireasmă, spre bucuria noastră și a multora. asemenea daruri, înprosperă și la noi bucuria exlării și dorul de sfintenie care a însufletit și însufletete încă pe trăitorii din acel Sfânt Munte.

Noi cu de aici, ne ducem viața în pace, mulțumim lui Dumnezeu pentru toate. După o iarnă foarte grea ne bucurăm acum de o primă vară generoasă, în care moartea naturii a fost biruită de viață și fără îndoială a fost chemată la viață de Cel ce este însuși Viața.

Printre bătrânii noștri de aici, P. Prof. D. Stăniloae, trecut de 80 de ani, lucrează la un studiu - despre OM.

P. Gherontie Ghensiu a trecut la cele veșnice în oct. 1984

P. S. Gherasim Cristea - episcop la Râmnic, după moartea S. Jof.

P. S. Gherasim Hunedoreanu, responsabil cu problema stilistică.

- Pe la Sfintele Voastre ce noutăți mai aveți? Ați început să consolidați zidurile lăsarității? Este gata pentru restaurarea picturii? - Ce noutăți mai aveți în Obștea mănăstirii? În ce mă privește, în toamna trecută am început pictura lăsarității mari din sf. mănăstire Dealu, iar acum, în mai, voi relua și continuarea picturii.

Vă doresc sănătate deplină la toți și spor de horenică.

Cu frățescă dragoste, Arhim. Sofian - d'Antim

Scrisoare a Părintelui Sofian

adresată Părintelui Arhimandrit Petroniu Tănase,

starețul Schitului Românesc Prodromu din Sfântul Munte Athos

IV. ARTICOLE ȘI CĂRȚI SCRISE DE PĂRINTELE SOFIAN

- *Pictura murală și iconografia neobizantină în Biserica Ortodoxă Română*, în revista *Mitropolia Banatului*, anul XXXVI, nr. 3, mai-iunie 1986 (pag. 49-57)
- *Rugul Aprins și temnița*, în revista *Vestitorul Ortodoxiei*, VIII, nr. 157, iunie 1996
- *Dialoguri despre rugăciune*, interviu publicat în revista *Vestitorul Ortodoxiei*, IX, nr. 172, ianuarie 1997 (material republicat în cartea *Duhovnici români în dialog cu tinerii*, Editura Bizantină, București, 1997)
- *Ne vorbește Părintele Sofian*, Editura Mănăstirea Sihăstria, Vânători - Neamț, 1997
- *Taina Spovedaniei ca eveniment în viața Bisericii astăzi*, interviu publicat în revista *Vestitorul Ortodoxiei*, X, nr. 198-199, februarie-martie 1998 și nr. 200-201, aprilie 1998
- *Cea mai desăvârșită pace este pacea inimii*, interviu publicat în revista *Vestitorul Ortodoxiei*, XII, nr. 239-240, ianuarie 2000
- *Mitropolitul Antim Ivireanu*, în revista *Biserica Ortodoxă Română*, nr. 7-12, București, 2000 (pag. 306-334)
- *Chipul Mântuitorului în iconografie*, Editura Bizantină, București, 2001

- *Smerenia și dragostea, însușirile trăirii ortodoxe*, Fundația Tradiția Românească și Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, București, 2001
- *Dumnezeu nu vrea de la noi decât un singur lucru: să fim oameni*, interviu publicat în revista Formula As, XII, nr. 497, ianuarie 2002
- *Sfântul Antim Ivireanul și Mănăstirea Tuturor Sfinților*, Editura Bizantină, București, 2005
- *Buchet de cuvântări. Predici și meditații*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2006

Cărți, reviste, articole despre Părintele Sofian:

- *Preoți ortodocși în închisorile comuniste*, Vasile Manea, Editura Patmos, București, 2000
- Revista *Vestitorul Ortodoxiei*, XIV, 1 octombrie 2002
- Revista *Rost*, nr. 56, București, octombrie 2007
- *Părintele Sofian*, Ioana Iancovescu și Constanța Costea, Editura Bizantină, București, 2007
- Revista *Lumea monahilor*, nr. 1 - iulie 2007, nr. 4 - octombrie 2007 și nr. 22 - aprilie 2009
- *Rugul aprins de la Mănăstirea Antim la Aiud*, Mihai Rădulescu, Sfânta Mănăstire Antim și Editura Proxima, București, 2009

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE.....	6
<i>I. MĂRTURII ALE CONTEMPORANILOR DESPRE CREDINȚA LUCRĂTOARE A PĂRINTELUI SOFIAN BOGHIU.....</i>	<i>8</i>
APRECIERI PENTRU VIAȚA SFÂNTĂ ȘI CREDINȚA CURATĂ A PĂRINTELUI SOFIAN.....	8
PĂRINTELE SOFIAN – OM AL BLÂNDEȚII DUMNEZEIEȘTI.....	11
CALDE ADUCERI AMINTE	14
PĂRINTELE SOFIAN BOGHIU MĂRTURISITORUL.....	15
PĂRINTELE SOFIAN, BUN PREOT ȘI PRIETEN.....	20
CU PĂRINTELE SOFIAN ÎN GÂND ȘI ÎN RUGĂ LA ȘAPTE ANI DE LA PLECAREA DINTRE NOI	22
SOFIAN ARHIMANDRITUL, ZUGRAVUL SIHASTRU PRIN CETĂȚILE LUMII.....	24
UN DUHOVNIC BLÂND ȘI LUMINAT.....	26
MISIONARUL DIN „PUSTIUL CAPITALEI”	29
PĂRINTELE SOFIAN – ICONARUL SUFLETELOR NOASTRE	33
CHIPUL BLÂND ȘI SMERIT AL PĂRINTELUI SOFIAN	36
VREDNICUL SLUJITOR AL LUI HRISTOS, PĂRINTELE ARHIMANDRIT SOFIAN BOGHIU (1912-2002)	40
PĂRINTELUI SOFIAN – DASCĂL AL RUGĂCIUNII	49
PĂRINTELE SOFIAN – ICONAR ȘI ZIDITOR DE SUFLETE	50
A CĂUTAT SĂ-ȘI FACĂ MISIUNEA PRIN CUVÂNT ȘI ARTĂ SACRĂ.....	53
PĂRINTELE SOFIAN – OMUL LUI DUMNEZEU.....	55
DESPRE ARHIMANDRITUL SOFIAN BOGHIU.....	57
OMUL SE VEDE DIN FAPTELE LUI.....	60
CRÂMPEIE DIN VIAȚA DE PICTOR BISERICESC A PĂRINTELUI ARHIMANDRIT SOFIAN BOGHIU.....	63

DOUĂ CUVINTE TAINICE ALE PĂRINTELUI SOFIAN	67
„PRIETEN DRAG, AI ADORMIT. ROAGĂ-TE PENTRU NOI”	72
<i>II. ÎN LUMINA CREDINȚEI</i>	74
SFĂTUIRE CĂTRE CEI CE SE SPOVEDESC.....	74
SFATURI CULESE DIN MĂRTURIILE UCENICILOR.....	92
<i>III. VIAȚA ÎN IMAGINI</i>	96
<i>IV. ARTICOLE ȘI CĂRȚI SCRISE DE PĂRINTELE SOFIAN</i>	121
<i>CUPRINS</i>	123

„Vrednicul de pomenire Părinte Arhimandrit Sofian Boghiu (1912-2002), stareț al mănăstirilor Antim și Plumbuita din București, a fost un „vas ales” al lui Dumnezeu, o făclie lină și luminoasă a credinței, un adevărat trăitor și un mărturisitor al Ortodoxiei. Primind cu bucurie crucea slujirii Mântuitorului Hristos din fragedă vârstă și purtându-o cu răbdare și demnitate până la capăt, Părintele Sofian și-a desăvârșit mărturisirea iubirii lui Hristos înălțându-se pe crucea suferinței și dându-și sufletul în mâinile lui Dumnezeu chiar în ziua Praznicului Înălțării Sfintei Cruci din anul 2002. Prin rânduiala lui Dumnezeu, asemenea Sfântului Ioan Gură de Aur (trecut în veșnicie tot la Praznicul Înălțării Sfintei Cruci, dar în anul 407), Părintele Sofian a trecut la ceruri în timpul Sfintei Liturghii. Credem că acum Părintele Sofian slujește Liturghia cerească împreună cu Sfinții pe care i-a iubit în rugăciune și i-a zugrăvit în icoane. Întrucât l-am cunoscut și prețuit în timpul șederii noastre la Sfânta Mănăstire Antim (septembrie 1988 - martie 1990), putem afirma că Părintele Sofian a fost o făclie de înviere a sufletelor, mai ales în anii grei ai comunismului. El a ridicat mulți oameni căzuți spiritual, a încurajat mulți deznădăjduiți, a luminat și călăuzit pe calea mântuirii multe suflete dezorientate, a înnoit și înfrumusețat viața celor care i-au urmat sfatul părintesc. Părintele Sofian a reflectat prin slujirea și viața sa, ca preot și predicator, ca duhovnic și păstor, ca rugător și pictor, icoana Păstorului Celui Mare, imprimând în faptele lui virtuțile slujirii lui Hristos: smerenia, blândețea, înțelepciunea, dar mai ales iubirea de Dumnezeu și de oameni.”

† DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române